

להגעילה למחר הוא תמוה דהא הוכחתו היא דאף בב"י אינה אסורה אלא מדרבנן מצד דם שמלחו ולכן מוכרחין לומר דלא גרס זה כרשב"א וכדחזינו שבמה שהעתיק לשון ת"ה הארוך חסר זה שאיתא בב"י דהוא מדרבנן מצד דם שמלחו והוי ראיתו ממה שלא המתין עד למחר שחתי אינה ב"י. וא"כ אף לרשב"א אפשר שסובר ר"א דהוא מדאורייתא. ותי' הדרישה עדיין תמוה מ"ט לא ימתין עד למחר הא לא שייך חשש תקלה בזמן קצר דיום אחד. דהא אף בכ"א יום ל"ח לתקלה כבש"ך ס"ק מ"ח אך אולי כוונתו שהתמיר בזה ר"א לחוש לתקלה אף לזמן מועט אף שתמוה מאד לענין שהוא אתי לידי קולא לעבור על בל תשחית. אך אולי הקשה לשיטת הרשב"א שתי' שחייש דלמא פשע בינתים בהגעלה דג"פ שב"כ הוא זמן מועט, לכן גם להשהות מעל"ע יש לחוש דלמא פשע ועדיין צ"ע. עכ"פ להט"ו ודעימי ודאי אין לומר כתי' הראש יוסף.

זהו הנלע"ג ד בזה למעשה ופרטי הדברים הייתי נהנה אם הי' מבקש מידידנו הגר"ו פארטמאן שליט"א את תשובתי והי' מעיין בכל הענינים שהם נכונים מאד לענ"ד.

והנני ידידי,

משה פיינשטיין

סימן כח

הגעלת מדיח כלים

Te

בס"ד, א' תמוז תשל"ג.

מע"כ ידידי הרב הגאון מוהר"ר שלמה אליהו מילער שליט"א.

הנה בדבר מדיח הכלים (דיש וואשער) אשר כתר"ה כותב שיש להקל בעירוי ג' פעמים משום דיותר כעירווי כלי ראשון ודאי ליכא דאולי אינו מפליט ומבליע בכלים כסברת הש"ך, וגם כאן דמדיחין הכלים בבורית שהוא פוגם, הנה טעם נכון הוא להקל בשעת הדחק גדול דבלא שעה"ד גדול הרי במדיח כלים אפשר כל היסטת הוא כשך הקלוח מריבוי המים הבאין מאיזה מקומות ויש מדיחי כלים כאלו שמולף ממש על כל היסטת. וא"כ גם להש"ך מפליט ומבליע גם בכלים כדבארתי באג"מ יו"ד ח"א סימן מ"ב ענף ג' וכצד הבורית אפשר לפי ריבוי המים אין עם כדי שיעור לפגם, ולכן אני נהוג באחד שקונה בית מנכרי שלא ינוכה לו כלום כשלא יקח גם את מדיח הכלים להתיר לאחר שנה מיום שיצא הנכרי כהבית שניתוסף גם שיטת החכ"צ דבעצם ליכא טום איסור אחר יב"ח כמו ביי"ב והאיסור רק כדי שלא יתירו גם תוך יב"ח, כדהובא בפ"ת סימן קכ"ב סק"ג, אבל לא בתוך יב"ח,

אך כשלא היה לו בית לשכור בית דירה אלא בית הנכרי והאשה חלושה או שלא מספיק לה הזמן להדיח הכלים בידיה מפני טפול התינוקות, אולי יש מקום להקל אף בתוך יב"ח כסברת כתר"ה אבל כשאנו צורך גדול מן הראוי להחמיר.

ומה שמחדש כתר"ה דכמו שהתירו בשפע היתר בסימן צ"ט סעי' ו' כמו כן יהיה מותר להשתמש במדיח כלים משום דהרי לעולם יהיה בנו"ט לפגם, לא נראה כן לע"ד שהוא חודש דין רק בדבר הבטל שבאיכא ששים הוא כליכא הדבר בעולם מאחר שנבטל אבל לא בנותן טעם לפגם דאיכא הטעם בעולם אלא שהופגם ועדיין שמו עליו כיוה אין להתיר, וגם לדינא הא הטי"ו ס"ק ט"ו והרבה עמו חולקין ומנהג מרד"ה הוראה להתיר בשפע היתר דוקא לאחר מעל"ע ובנשתמשין לפגם לא יועיל המתנת מעל"ע דלא יתוסף בזה כלום אבל האמת דאף להט"ע דמתיר בשפע היתר אפילו בו ביום לא יתיר בנו"ט לפגם מטעם שכתבת. ולדברי כתר"ה הרי היה נמצא דלהשו"ע אין צורך כלל בהגעלה ומותר אף לכתחלה להדיח כלים כשרים במדיח כלים שהדחתו בו כלים אסורים, וגם יותר מזה להדיח גם ביהוד כלים אסורים וכלים כשרים וכלי כשר עם כלי חלב ביהוד כיון דהדחה בכלי זה הוא לעולם בטעם לפגם וזה דאי לא ניתן להאמר, ואף שיש חלק דביחוד יש לאסור אטו שדיח אותם יחד בלא דבר הפוגם ואף אם במדיח כלים אין הדרך להדיח בלא בורית יש לגזור אטו ידיחו בכלי אחר בלא דבר הפוגם, אבל כיון שבכלי זו במדיח כלים אין הדרך בלא בורית היה שייך להתיר גם לכתחלה. ולכן לדינא ליכא אף להט"ע והיתר שכתב בשפע היתר ולדינא הא לא שייך זה כלל, אבל עכ"פ צדק כתר"ה להקל אף בתוך יב"ח בהגעלת ג' פעמים בשעת צורך גדול. ובלא זה יש להתיר כן דוקא אחר יב"ח כדלעיל.

והנני ידידי,

משה פיינשטיין

סימן כט

ד בענין מדיח כלים האסור כשקנה בית מנכרי שיש שם מכונה זו

בע"ה

ד' אדר תש"מ.

הנה על מה שאני מורה למעשה באחד שקנה בית מנכרי ויש שם מכונה להדחת כלים שלא ישתמש בו עד שיעברו יב"ח ויעשה גם הגעלה ג"פ משום שהגעלה תיכף לא מהני משום שהם מצופין בפארצעלאי וגם קשה לנקותו מהשמנונית בעין, אבל אחר יב"ח

התירי משום דאף דיישון יב"ח לא מצינו שמהני בכלי היין, ובר"ן חולין דף קי"א ד"ה סכין ו משמע שאף ביין לא התירו אלא להכשיר מאיסו נסך שכתב והכשרו של יי"ג ג"כ משונה משאר אי משמע בשאר איסורים כגון יין של ערלה וכ ואיסור תרומה אינו ניתרין ביישון יב"ח, וב חלק א' דיו"ד סימן מ"ג ענף ו' ד"ה והנה בארתי הטעם עיי"ש, אבל הא כתבתי שם ד עכ"פ מזה הוכחה שגם בשאר איסורין נקלש ו ולא רק ביין אלא גם בכל דבר אך שמי"מ אסור טעם קלוש אסור, וגם בהגעלה אף שבכ"ח לא להוציא לגמרי מה שנבלע בדפנותיו ודאי מקליש ו דהא מהני הגעלה בכלי היין דחרס כמפורש ו קליה סעי' ט"ו ובסימן קל"ח סעי' א', ועיין בה בסימן קל"ח ס"ק מ"ו שהביא מסימן קי"ג סעי' שמצינו הגעלה בכ"ח ג"פ באיסור בשולי עכ"ר וכ שמוה חזינן דאף שאינו מציא לגמרי מקליש ו שזה סגי לכלי היין דמהני בהו עירווי ואפילו ה דפעם אחת וגם מסברא כתב שלא גרע מעירווי, גם בט"ו סימן קל"ח ס"ק ז' שכתב בהגעלה ע מעירווי ורק להרמב"ן גרע ואנן קיי"ל דלא כר שנמצא שנקליש ביותר ובפרט בג"פ שלכן אין ל בדיש וואשער שאינו לבטול אלא להדחת הכלים לסמוך ע"ז בקנה בית שהוא הפסד דלא יויל לו כשלא יקח את הדיש וואשער.

והעיר בזה בני הרה"ג ר' דוד שליט"א דה להתיר תיכף אחר מעל"ע, דהא חזינו דרשאין לו לכתחלה כלי איסור שלקח מעכו"ם בכלי איסור ו בן יומו כמפורש בטור והביאו הטי"ו יו"ד סימן סקי"ב ואם מגעיל בכלי של איסור צריך שלא יה יומו, וא"כ כיון שעבר מעל"ע מעת שבא ליד הי ואם העכו"ם יצא מהבית עוד קודם שקנה ממנו הי וידוע שלא נשתכש בהו משעה שיצא מן הבית לא יוכל הישראל להדיח ים כלים שנשתמש דהא נחשב כליכא עם איסור כלל ומוכרחין לומר שאסרו לבטל לאכילה בכלי איסור שאינו בן התירו כשהיה החשמיש בבטול מים שלא לאכילה שהיה להגעלת הכלי וא"כ גם בבטול מים ל הכלים גמי יש להתיר כיון שאינו לאכילה, שא"נ דדישוואשער הוא רק להדחת כלים הא יש ? תיכף אחר מעל"ע מחשמיש האיסור וגם בלא ו כלל, וכצד שקשה לנקותו מהשמנונית בעין הרי שאין צורך הניקוי כדי להגעיל דהא אין צורך לה אלא שהוא מצד בליעת הבעין דלא נפגם בהכ הרי בשפיכת פעם אחד רוחמים הרבה ימס כל השכ הדבוק על הדפנות ויצא עם המים ואף אם נישאף נשאר מעט בעין יהי פחות משישים כ"א"כ אף מכוסה בחרס ואפילו אם היתה כולה מחרס. אבל

6

ז"ע סוף הלכה שבגמ' ב"ר פ"א ע"א ופ"א גמ'.

(חזק חזקן כאלה ג' כחמ"ג)

פ"ב ח"ו

ו"ז ח"ק <

2

החיתי משום דאף דיישון יב"ח לא מצינו שמהני אלא בכלי היין, ובר"ן חולין דף קי"א ד"ה סנין בסופו משמע שאף כיון לא התירו אלא להכשיר מאיסור יין נסך שכתב והכשרו של יי"ג ג"כ משונה משאר איסורין משמע בשאר איסורים כגון יין של ערלה וכלה"כ ואיסור תרומה אינן ניתרין ביישון יב"ח, ובאג"מ חלק א' דיו"ד סימן מ"ג ענף ו' ד"ה והנה הר"ן בארתי הסעם עיי"ש, אבל, הא כתבתי שם דאיכא עכ"פ מזה הוכחה שגם בשאר איסורין נקלש הסעם ולא רק כיון אלא גם בכל דבר אך ש"מ"מ אסור דגם טעם קלוש אסור, וגם בהגעלה אף שבכ"ח לא מהני להוציא לגמרי מה שנבלע בדפנותיו ודאי מקליט הסעם דהא מהני הגעלה בכלי היין דחרס כמפורש בסימן קל"ה סעי' ט"ו ובסימן קל"ח סעי' א', ועיין בהגר"א בסימן קל"ה ס"ק מ"ו שהביא מסימן קי"ג סעי' ט"ו שמצינו הגעלה בכ"ח ג"פ באיסור בשולי עכ"רם וכוונתו שמוה חויגן דאף שאינו מוציא לגמרי מקליט הסעם שזה סגי לכלי היין דמהני בהו עירוי ואפילו הגעלה דפעם אחת וגם מסברא כתב שלא גרע מעירוי, ועיין גם בס"ז סימן קל"ח ס"ק ז' שכתב בהגעלה עדיפא מעירוי ורק להרמב"ן גרע ואנן קיי"ל דלא כרמב"ן שנמצא נקלש ביותר ובפרט בג"פ שלכן אין לאסור בדיש וואשער שאינו לבשול אלא להדחת הכלים ויש לסמוך ע"ז בקנה בית שהוא הפסד דלא יזילו לו הבית כשלא יקח את הדיש וואשער.

והעיר בזה בני הרה"ג ר' דוד שליט"א דהא יש להתיר תיכף אחר מעל"ע, דהא חויגן דרכיין להגעיל לכתחלה כלי איסור שלקח מעכו"ם בכלי איסור שאינו בן יומו כמפורש בטור והביאו הט"ז יו"ד סימן קכ"א סק"ב ואם מגעיל בכלי של איסור צריך שלא יהא בן יומו, וא"כ כיון שעבר מעל"ע מעת שבא ליד הישראל ואם העכו"ם יצא מהבית עוד קודם שקנה ממנו הישראל ידוע שלא נשתמש בהו משעה שיצא מן הבית מ"ם לא יוכל הישראל להדיח שם כלים שנשתמש בהם דהא נחשב כליכא שם איסור כלל ומוכרחין לומר דאף שאסרו לבשל לאכילה בכלי איסור שאינו בן יומו התירו כשהיה החשמיש בבבול מים שלא לאכילה כהא שהיה להגעלה הכלי וא"כ גם בבבול מים להדחת הכלים נמי יש להתיר כיון שאינו לאכילה, שא"כ כיון דדיש-וואשער הוא רק להדחת כלים הא יש להתיר תיכף אחר מעל"ע מתשמיש האיסור וגם בלא הגעלה כלל, ומצד בקשה לנקותו מהשמנונית בעין הרי כיון שאין צורך הניקוי כדי להגעיל דהא אין צורך להגעלה, אלא שהוא מצד בליעת הבעין דלא נפגם בהמעל"ע הרי בשפיכת פעם אחד רותחים הרבה ימס כל השמנונית והדבוק על הדפנות ויצא עם המים ואף אם ניהויק לשמא נשאר מעט בעין יהי' פחות משיכים שא"כ אף שהוא מכוסה בחרס ואפילו אם היתה כולה מחרס. אבל גראה

אלא בית
מן להדיח
יש מקום
ויגו צורך
פע היתר
להשתמש
ט לפגם,
ר הבטל
ר שנבטל
ולם אלא
ם לדינא
הג מורי
מעל"ע
א יתוסף
פע היתר
שכתבתי.
זין צורך
כשרים
ותר מזה
כלי בשר
א לעולם
יש לחלק
לא דבר
יח בלא
ר הפוגם,
א בורית
ליכא אף
לא שייך
ונך יב"ח
זה יש
נשטטין
מנכרי
נה בית
ישתמשו
ע משום
ורצעלאי
ור יב"ח

דרק להגעיל כלי איסור בכלים שאינם בני יומן וכן כלי חמץ ליכא איסור משום שאינו להשמיש אוכל ושתיה אלא להכשיר שאין לחוש שמא יבא להכשיר להגעיל גם בכלי איסור ראשון דידקדק טובא לעשות כדיו, אבל כשהוא משתמש לצרכו אסרו גזירה אינה בן יומא אטו בן יומא, והא בבישל מים בכלי שאינה בן יומא נאסרו המים כדאיתא בסימן צ"ה סעי' ג' ברמ"א ממנהגא לכתחלה ובש"ך סימן צ"ה ס"ק י"ט, ולכן יש גם לאסור הדיש-וואשער של נכרים מלעשות תשמיש הדחת כלים אף כשאינו בן יומו כיון שהוא תשמיש לצרכו ולהנאתו כמו תשמיש בשול שאסור באינו בן יומא. וכעין חלוק כזה איתא בפסחים דף י"א לרבנן דלא גזרינן שמא יאכל ממנו כשבדק אחר החמץ לשרפו והכא שליכא איסור דאורייתא גם ר' יהודה מודה.

משה פיינשטיין

סימן ל

בענין הגעלה בקיטור

בע"ה
ד' דחנוכה תשי"ג
לרב אחד.

בדבר מה שכתר"ה רצה להתיר להגעיל בתנור של קיטור (ססים) הנה מצד הסברא היה מסתבר להתיר אבל כיון שהוא ענין חדש שלא היה לפני רבותינו הראשונים לכן למעשה יש להקל רק בהגעלה אחר מעל"ע ובכלים שאין ההשתמשות בו בדברים חריפים וכן אין להקל בהגעלה לפסח שאסור נוי"ש לפגם. ידידו,

משה פיינשטיין

סימן לא

שיעור בישול יין להתיר במגע עכו"ם

בע"ה
ט"ז אלול תשכ"ו.

נשאלתי מהרבה בני"א שחוששין שמא תגע המשרתת בהיין או שלפעמים איכא בבית אדם שאינו שומר שבת בין המסובין שיש לחוש שיגע ביין ורוצה לבטל כמה צריך שיהיה החום לפי המדות של החום שמרדין במדינתנו. והנה מעצם הדיון שנתבשל כחום שהיד סולדת בו הוא בדין בשול דכן הא מצינו אף כשהוא להקל בשבת דהא איתא במג"א סימן שי"ח ס"ק

הרב אשר ניסן הלוי לעוויטאן
ברונקס, נ. י.

סימן ח'

בדין פדיון בכור אדם

נשאלתי מרב גדול אחד לבאר לו הדין של מצות פדיון בכור אדם ואיך לצאת ידי המצוה בלי כל השש בזמן הזה אשר יש לנו רק כהני חזקה ולא כהנים מיוחסים. וזה אשר השבתי:

הנה מבואר בבכורות נ"א ע"א המפריש פדיון בנו ואבד חייב באחריותו. שנאמר אך פדה תפדה. ופירש רש"י ז"ל כשיהיה לך הפדיון אז יהא פדוי והאי קרא לאהרן נאמר. ורבינו התוסיו"ט תמה מפני מה לא הביאו הרמב"ם ביד החזקה שלו. והגאון העין משפט מביא את דברי התוסיו"ט וציין כי רבינו מרן הבי"י בשר"ע הביא את המשנה. ובאמת תמוה מאד מפני מה לא פסקה רבינו הרמב"ם.

והנראה לומר בזה כי רבינו לא מצא לנחוצו לפסוק את הדין של המשנה. דהמפריש את פדיון בנו ואבד חייב באחריותו. כי בפ' י"א הל' י"ט מהל' בכורים פסק רבינו מי שהוא ספק אם חייב בפדיון או לא הרי פטור שהמוציא מחבירו עליו הראיה. ורבינו מרן הכ"מ כתב כי זה מתבאר מהדינים שיבואו בפ' זה, כלומר כי בכל ספק פטור מפדיון. ולא זכר כלל רבינו כי בספק הוא חייב להפריש את החמשה שקלים ולהחזיקם לעצמו הלא נראה ברור כי אין בהם כלל דין הפרשה ואין בהחמשה שקלים כל דין התפסה וחלות איוה דין על הכסף המופרש לפדיון, כמו שמצאנו במעשר עני מעשר ראשון ושני אשר גם לאחר הפרשה מותרים לזרים עכ"ז מבואר במכות י"ז כי כ"ע סברי דטבלו. ולענ"ד אפשר לומר כי גם במקום שלאחר הפרשה אינו צריך ליתן את המעשר להכהן והלוי ויכול להחזיקם לעצמו אך קודם הפרשה מעורב בהן חלק הכהן והעני. ויתורץ בזה קושית רבינו מרן רע"א על הראשונים הסוברים שבדמאי לאחר הפרשה מוכרן להכהנים יעויין בתוס' רע"א בפ' א' לדמאי משנה א', א"כ כיון שרבינו פסק בספק פדיון הוא פטור. ולא הזכיר כלל מדין הפרשה.

חוברת ב

שנה כ"ו

הפרדס

קובץ רבני חדשי

ב"ה, חשוון, תשי"ב ניו-יורק—שיקאגו

העורכים

הרב שמואל אהרן הלוי פרדס

שיקאגו

הרב שמחה עלברג

ברוקלין, נ. י.

התוכן

- בדין פדיון בכור אדם
- הרב אשר ניסן הלוי לעוויטאן, ברונקס, נ. י.
- ככונה חשמלית לרחיצת כלים Dishwasher
- הרב מנחם סג"ל פאללאק, ניו-יורק, נ. י.
- כהן בבית הקברות
- הרב יקותיאל יהודה גרינוואַנז, קולומבוס, א.
- בדין איש שאינו יודע אם הוא כהן
- הרב אברהם מתת'י כהן קאנאן, קאראגא, לאַנג איילאנד
- בדין שוה מנה שחילל על פרוטה בפירות שבי עית ואי מותר להלל פירות שביעית בשבת
- הרב שמחה עלברג, ברוקלין, נ. י.
- ברוילער חשמלי לצליית בשר או כבד
- הרב מנחם מ. כשר, ניו-יורק, נ. י.
- מחודש לחודש — הרב ש. עלברג
- בעולם הרבנים והרבנות
- מודעות

הרב כנחם סג"ל פאללאק

ניו יורק, נ. י.

סימן ט'

מכונה חשמלית לרחיצת כלים (DISHWASHER)

7 ← הנה גדרשתי מידידי הרב העורך שליט"א להוות דעתי על ההמצאה החדשה, מכונה להדיח בה כלים ופעם מדיחין בה כלי בשר, ופעם כלי חלב, וכפי ששמעתי היא נעשית כך: בהציה העליון קליעים בה חוטי ברזל ובהם משימים הרבה כלים, דהיינו כפות ומזלגות סכינים קערות ולא קדרות. טרם שמשמים הכלים הללו לתוכה, מסירים מהם כל פירור, ולא נשאר בהם אלא הלכלוך שע"ג דפנות הכלי, ולאחר שנפתח דוחקים בכפתור, ואז המכונה החשמלית בתוך הקלחת מתהילה להזרים מים רותחים בחום של 133 מעלות, והמים זורמים בתוקף גדול וחודרים לתוך הכלים במשך ששה רגעים, ואח"כ נפתח נקב אחד מתחת והמים עם הלכלוך יוצאים והכלים נקיים, ואח"כ נפתח שוב זרם של מים בחום של 125 מעלות ושוטפים שוב את הכלים, ובכל ג' פעמים כמות המים היא 8 גאלונים, וגם צריך לדעת כי מדת החום להעלות רתיחה היא 212 מעלות.

הנה אין להתיר בשביל שהוא נטבנ"ט, אפי' אי נניח דהוי ג' נו"ט דמטעם זה אין להתיר אלא בדיעבד כמבואר ביו"ד סי' צ"ה, וגם אין להתיר ע"פ מה שכתב הטור בשם הרשב"א, הובא בט"ז סי' צ"ג סק"ב דאם בישל ירקות בקדירה של בשר שמותר לבשל בה אח"כ גבינה שכבר נקלט טעם הבשר דומיא למאי דאמרי גבי חטאות דכל יום נעשה גיעול לחברו, חזא דהמהרש"ל כתב דלא קיי"ל כהרשב"א, ואפי' להנקה"כ שם שכתב דדברי הרשב"א הם הלכה פסוקה, הרי הט"ז סי' צ"ד ס"ק ג' הביא מהגהות ש"ד דהגעלה צריכה רותחין שמעלה רתיחה והכא המים שזורמים לתוך הכלים אינם אלא 133 מעלות ואינו מעלה רתיחה אלא במדה 212 מעלות. הן אמת שהמג"א סי' תנ"א סק"ז כתב בפירוש דכל שהיס"ב במים יש להגעיל בהם ולא נזכר

כלל שצריך שיהיו המים מעלין רתיחה. וראיתי בדרכי תשובה ביו"ד סי' קכ"א סקמ"ט שהעיר בזה ומביא מספר שורש ליעקב שכתב כיון דקיי"ל לענין הגעלה כתשמישן כך הכשרן לכן המחבר באו"ח דמיירי מהגעלת סכינים שתשמישן לרוב אינו בתבשיל העומד אצל האש שמעלה רתיחה ואוליגן אחר רוב תשמישן לכן לא נזכר בש"ע שצריך רותחין שמעלין רתיחה, אבל קדירות וכיוצא בהן שמוחזקים להשתמש בהם אצל הכירה בשעת הבישול בודאי צריך להגעילן ברותחין ממש. ולפ"ז הכא בני"ד אינו צריך הגעלה ברותחין שמעלין רתיחה דהרי כתשמישן כך הכשרן והבליעה כאן באה ע"י מים של 133 מעלות, ולכן המים השניים צריכין להיות כשיעור הזה והמכונה עשויה באופן שהמים השניים אינם אלא 125 מעלות, ולכאורה לפ"ז יש לה תקנה לעשותה שגם המים השניים יהיו בחום של 133 מעלות כמים הראשונים, אבל באמת גם ע"ז אין לסמוך דהרי הט"ז שם כתב דהרשב"א מיירי שבישל הירקות בקדרה ממש כשיעור שבישלו בו בשר ומשמע מדבריו דלא סגי אפי' כשמעלין רתיחה אלא צריך לשהות בתוכה גם בזמן כשיעור שבישלו בה בשר ואנו ידענו שהמים כבר מעלין רתיחה והבשר לא נתבשל עדיין ומכ"ש בישראל דתורה, והכא המים הראשונים שוהין בתוכה ששה רגעים והמים השניים רק שלשה ואפי' אם אפשר להשוות המים השניים עם הראשונים גם בזמן שהייתם אין לסמוך להתיר על סמך זה, כי מי ישגיח על כל מכונה אם היא עשויה כהוגן או לא וגם הרבה פוסקים סוברים דלא כהרשב"א.

ומה שיש לצדד בזה להתיר לענ"ד הוא משום דאע"ג דאין במי הדחה ס' נגד לכלוך שבכלי כדעת האו"ה כלל ל"ד דין י"ז הובא בשפ"ד סי' צ"ה סק"א, אבל להלן ס"ק כ' כתב הפמ"ג בשפ"ד דכיון דעירוי אין מבשל אלא כדי קליפה מסתמא יש במי הדחה ס' נגד הקליפה, והכא הרי המים באים בתוך הקלחת של המכונה בדרך עירוי, וא"כ אכ"י אם נבלע הלכלוך בתוך הקלחת עד כדי קליפה המים השניים אפי' אי מחשבינן להו למל' הדחה יש בהו ס' נגד הקליפה, ומש"ס אין מבטלין איכור לכתחלה אין לחוש כאן אפי' להש"ך סי' צ"ט

לים
יש
של
לים
רש
ואל
זים
לבו
תא
אה
ור
ון.
זי
זה
זי.
זי.
ין
א
א
זי
ז
ז

כדכ"ג דשי"ך איכור ביטול גם בהיתר משום דהרי מביאר בט"ז סי' פ"ד סק"ח ובש"ך שם דה"כ דאינו מכיון לבטל כמו בדבש שנפלו בו נמלים דמותר לחממו שאין מכיון אלא לתקן הדבש, וה"נ אין מכיון כלל לבטל ועיי"ש בנהלת צבלי שחולק על הנוכחי שכתב דאפי' בדבר שאין כוונתו לבטל ג"כ לא הקילו אלא אם כבר נתערב.

וחוץ מזה מבואר בבינת אדם שער הקבוע סי' ס"ג כ"ג דהא דאין מבטלין איסור לכתחלה היינו דוקא אם עשה מעשה שע"י ניתר תיכף, אבל לא כשהביטול בא ממילא, וה"נ הרי לא עשה מעשה כי המים יבואי כאיליהם באופן אוטומאטי ודחיקת כפתור היא כה כחו, דע"י דחיקת הכפתור נכנס במכונה הזרם החשמלי, וככה הזרם הזה יזורמו המים, ומכש"כ המים השניים בודאי הוו כח שני ודומה לכפתי' להברי' מרחוק ואשקיל בידקא דמיא בחולין דף ט"ו.

ובאמת גם בלא"ה איכא כאן סי' נגד הלכלוך לפי האו"ה הובא בט"ז סי' צ"ב סקכ"ד דאין בקדרה מן החלב אלא לפי שיעור המדומע במים דהא בהיתר לא חשבינו כל החתיכה כבליעה עצמה ונגד הדבר המועט ההוא מס' תמא יש סי' בבשר עכ"ל וה"נ הלכלוך הזה אינו נבלע בקלחת אלא עם המים ומשערין לפי המדומע.

ועוד יש להעיר לענ"ד לפי מה שהעתיק בחדושי רע"א את לשון האו"ה משמע, דהא דאין במי הדחה סי' נגד הלכלוך אינו ודאי אלא ספק שכתב בס"י צ"ה ס"א וז"ל: במ"י כתב בשם או"ה דמסתמא יש סי' כנגד הבעין אבל במי הדחה שבודאי הוא סי', משמע דאי לא ידעינו בודאי שהוא סי' ספק מיהא הוי, והנה מבואר בש"ך סי' צ"ה סק"ז דבאיסור דרבנן אפי' אם נתערב בשאינו מינו ונשפך בענין שאין יכולין לעמוד על שיעורו ג"כ מותר דהוי ספיקא דרבנן ולקולא, והכא הרי פשיטא דליכא אלא איסורא דרבנן, דהרי בדי' עבד מותר משום דהוי נ"ט בר נ"ט, וא"כ

היכי דאין יכולין לעמוד על שיעורו כמו במי הדחה כאן, אזלינו לקולא וכ"ת הרי אין עושין ספק דרבנן לכתחלה, ע"ז הנני מראה מקום שראיתי בתשו' מהרש"ם ח"א סי' פ"ב בדין אם מותר לאשה ללבוש כחונת צבוע להנצל מחשש כתמים כתב כיון דיש מחמירים אלא דסד"ר לקולא הרי אין עושין ספק דרבנן לכתחלה מ"מ כיון דבשעת לבישה עדיין ליכא כתמים מותר לעשות גם לכתחלה, וראי' מדברי הברי' או"ה סי' תל"ח וכיון שלובשה קודם מציאת הכתם וסד"ר לא הוי אלא כשתמצא הכתם גם לכתחלה שרי וא"כ ה"נ הרי הספק דרבנן נולד רק לאחר שכבר הדיח בה כלי בשר למשל ואח"כ מדיח כלי חלב, אבל בשעה שמדיח בה הכלי בשר עדיין היתר הוא אין כאן עוד ספק איסור דרבנן בשעה שיש לשער אם יש במי הדחה סי' נגד הלכלוך, ולפי השערה יש בשמונה גאלונים מים עכ"פ ספק סי' אפי' כנגד הלכלוך של הרבה כלים שהונחו בתוך הקלחת, בפרט כשהוסר מהם כל פירור ולא נשאר בהם אלא הלכלוך שע"ג דפנות.

והנה יש מכונות שהמים הזורמים מכל עבר על הכלים שבתוכה אינם שוהין כלל על הכלים אלא מיד כשיבואו יורדים, לתחת בכגון דא יש לצרף לסניף מה שהביא בפתחי תשובה סי' ק"ה סק"ט מספר חמודי דניאל דאינו נאסר תיכף אם סילק מיד אלא א"כ שהה קצת, וראי' מס"י צ"ב דאם נייער וכיסה מיד ומותר ומה לי נייער וכיסה או סילק האיסור ובתשו' מהרש"ם ח"א סי' קצ"ז הביא כן מתשו' הרדב"ז ח"א סי' רכ"ג.

הנה לא באתי בכל אלה אלא להעיר על המקומות שיש לדון בהם לענ"ד בנידון דידן, אבל לא לקבוע בזה הלכה למעשה, כי אנו צריכים בזה הסכמת רבנים מובהקים גדולי הוראה, דהרי אפשר דחד אמר הא מילתא הואי בידן ואתא אחרינא ושדא בה נרגא ואבקש נא את הרבנים הגאונים שיתוו גם את דעתם בזה ומינאי ומינייהו תסתיים שמע' תתא אי"ה.

5

הרב יקותיאל יהו קולומבוס, צה"א

כהן בנ

ההיתר לכהן ישראל — אם אינו או תחת אילנות אינו בנמצא קבר ומעולם לא קם מיט להחמיר, והארכתי "כל בו" וביותר ב עתה לאור.

באהלות פרק לההיתר הזה, ח: מארבע רוחותיה : שם ברע"ב) העומד ארבע אמות" (כ"י טהור העומד בה', זו בב"ב דף ק"א קברים שנקברו בו ההם, ולא היה שפירשו בשידה ת' בסוטה מ"ד, להל לטומאה ותנא תונ טהור, והוא שיש הוא בטור סימן' אמות של קבר, במחיצות גבוהות מסויים במחיצות טפחים אינו צר טפחים, וכן פסק מדברי רש"י ישראל שרש"י ד אמות שרש"י מפ המת מטמא כל שלא ירגילו אונ הזכיר כהן, וכן מציין מערתא דר: הכהנים לעבור תקלה על ידי צ שיעברו הכהנים

אין בולע, הא עירוי יש חילוק, דכלי נהושת אין בולע. ומה שכתב אלא אם כן האור מהלך תחתיו, איכא לעיונא אי למעט הוסר או למעט עירוי. ועיין מנחת יעקב כלל ל"ג אות ו' מיקל בהפסד מרובה אי כישל תוך הכלי בלא הגעלה, והיינו באופן שאין ששים נגד הקליפה כמו קצה רחבה י"ו, ועיין מה שכתבתי בריו עירוי (משבצות זהב סוף היסוד ד"ה ואכתיו). וראיתי להאורח מישור נאות ג' תמה על השי"ך למה חרה אפו על רבינו ירוחם יותר מכל הני דסברי עירוי הוה ככלי שני, איך יחרצו ההיא רבכחים, יע"ש. ולא ידענא מה קשיא ליה, דהא כולי עלמא מודים דעירוי מפליט ומבליע כרי קליפה אלא שאין מבשל, יש אומרים גם אין מפליט ומבליע כאחד, עיין סימן ק"ה בש"ך אות ה', ואם כן אין קשיא מזבחים מאחד שעירה, ובלוע בלא ביטול קפיד רחמנא. ועיין מה שכתבתי בט"ו נאות ט כרין השלישי: ל"ד מותר. עיין ש"ך. ויש לראות, הא הוה ספק דרבנן דם שבשלו, מהני מסיח לפי תומו. ולקמן הוה איתחזק איסורא, מה שאין כן כאן אין חזקה שלא יצא הדם על ידי מליחה. ואולי דעדיף ליה לגוי למלוג בכלי ראשון. ואפשר דמכל מקום הוה חזקה. ועיין מה שאכתוב בסימן ס"ט (משבצות זהב אות כד: שפתי דעת אות מב: ובפתיחה להלכות מליחה ד"ה וראיתו): ל"ה אב"ד. עיין ש"ך. ומה שכתב (נהשי"ך) במרדכי לא נמצא האוסר, והא דכתב במחבת חולבת, משום רישא, דלא חימא דם יוצא על ידי מליחה ואלו חלב, קא משמע לן, ואם כן אין נזכר שם סברת האוסר כלל. כתב הב"י (נמנו טג ד"ה כתב הרמב"ם) חלב בקורקבן אוסר, ועיין מה שאכתוב לקמן (נמנו טג אה לן) מזה אי הוה כמעוכל או לא:

(ז) של"א. עיין ט"ו. ודבריו לריבין חיקון, דודאי המחבר סובר דכלי שני אין מפליט ומבליע כלל, ומתא טעמא טריפה בין הכשירות אין כלום, וכמו שכתב סימן ק"ה (סעיף ג') דרק לכתלה יש ליה, וכן כתב כאל דלכתלה יש ליה, דמפליט, ועיין פרי חדש אות כ"ו. ומנדרי (שנה רמז א) נ"ס רב"ה (סוף סימן רנ) אוקר אף דיעבד, דסובר כלי שני מפליט, ונהי שהתנגגות אין נאסר דעל ידי מליחה יואל, מכל מקום הכלים נאסרים ואולי הט"ו טעמא דנפשיה קאמר, דלרש"ל (שם) כלי שני מפליט ומבליע, ואפילו הכי ראשון למלוג בכלי שני דעל ידי מליחה יואל, ולכלים אין לחוש, דכולי האי לא חיישין שפלטו התנגגות וינלטו הכלים, ומשום הכי אסור להרחיחם דינלטו הכלים: (ד) אב"ד. עיין ט"ו. ור"ל דהתנגגות אסורה כדי קליפה, שנלעה ממחבת חולבת נה יומא, ואותה הקליפה אסורה נהגה י"ו: (ט) ויש. עיין ט"ו. וראה דסובר כלבוש (סעיף טו), ומיהו לאו מתא כושיה, דלהנבוש קאי יש ממיר חלבי, והוא ז"ל סובר דקאי אחרנגגות. ומיירי שנמלטה כנר, דליח נה דם, דמהני מליחה על גבי הנגות, ומשום הכי לא הוקשה לו מי הוה האוסר כמו שהקשה השי"ך אות ל"ה, דסברת האוסר נזכר שם דנקיט כלי חולבת, דדוחק לומר משום כלי שני נקיט לה. ועל כן אמר (נהשי"ך) דסברת הממיר אין זכר שם. ואחר כך תמה על סברת האוסר, דרמ"א כתב בסיומן ל"ה דאין עירוי ממור כל כך שפליט מכלי לחלבי, יע"ש, והמחבר הכריע כן מסברת פלמו: ראיתי לכתוב בכתן קנת דמי כלי ראשון ועירוי וכלי שני. הנה הדין נחלק לתמשה דיין, כלי ראשון שעומד אלל האש, וכלי ראשון שהוסר מאש, ועירוי שלל נפסק הקילות, ועירוי שנפסק הקילות, וכלי שני. ועם היות שהם דברים ארוכים, מכל מקום אכתוב קנת מהן בעוד העמוד:

הדין הראשון כלי ראשון שעומד אלל האש ויד סולדת בו, מבשל ככולו לגמרי, ולענין שנת מייד חטאת, ולשאר איסורים מבשל ככולו כל הדברים, אף בשר שזר וכדומה. ולענין בשר בחלב להיות אסור בהנאה אי נפל חמימת בשר לזורה על גבי האש וסלקוהו מיד, נענין דודאי לא נחשבל המאכל שלש ביטולו כמאכל בן דרוסאי, עיין פרי חדש סימן פ"ו אות ג' כתב דאין אסור מן החורה, כדמסיק בחולין ק"ה ב' נאחו ביטול אמרו, כדרך שאחרים חולקין, והיינו כמאכל בן דרוסאי, ושרי בהנאה. ולפי דבריו נאכלה מדרבנן אסור. ועיין כרמי ופלאי סימן ל"ב אות ג' מה שמירך דמשום הכי השמיטו הפוסקים זה, דהטעם דהוה שלא כדרך חלילתו, ולדין לוקין שלא כדרך אכילתו. עיין (רמב"ם) פרק י"ד מהלכות מאכלות אסורות (נהגה י), יע"ש. ולי נראה דטעמא דדרך ביטול אסרה מורה (וחילין קמ, א), וכל שאינו כמאכל בן דרוסאי לא הוה דרך ביטול, וסובר היידי לומר דהאי חנא סובר כבוש לאו דאורייתא בכל איסורין, ודאפקיה רחמנא כלשון ביטול, לומר כמאכל בן דרוסאי בעינין. ולדין דכבוש דאורייתא, אשא קרא למעט כבוש, וכל זה אינו כד שיהא אסור, וכל שיד לענין איסור, כל שיד סולדת בו ונפל לחמו, אף סלקוהו מיד, אין שיעור לדבר. ויד סולדת בו היינו שיעור שכריסו של חיקון בן יומא נכריס בו, כדאמרין פרק כירה (שנת מ' ב'), אבל אין יד סולדת בו אף שעומד אלל האש אין מבשל, ואף אין מפליט ומבליע, כן פסק המחבר והר"ב בסיומן ק"ה (סעיף כ"ג) ודוכתי טובא, אלל שיש של השמה (וחילין פ"ה סימן ע"א) הביאו השי"ך בסיומן ק"ה (סוף) אות (ד') (ה) כתב דמסתפינא להקל בכלי ראשון שעומד על האש, והביא רביה מירושלמי, ע"כ. וכתב דאדרבה משם ראה להפטר ל"ה מוכרח אי להפטר דברי הירושלמי בפרק כירה (שנה פ"ג הלכה ז') מיהא רבי יוסי (י"ו) בן גורי ממלא אדם ספיט מים וימתן נגד המדורה, לא בשביל שמיטת אלל להפטר ל"ה, דברי רבי מאיר, וחכמים אוסרין. יאוח אמר רבי מאיר, ומאי טעמא דרבנן, ייבא כי דמר רבי זעירא בשם רבי יהודה מותר להפטר במקום שיד שולטת, ואסור להפטר במקום שאין שולטת עד שיהא מותר, מה בין כלי ראשון לכלי שני, אמר רבי יוסי כלן הדי רבי יוסי בר מינא עד שהוא נותן ידו לחובה והיא נכריס. הכל מודים בכלי שני שהוא מותר, מה בין כלי ראשון לכלי שני, אמר רבי מנא הדין פינכא שולטת וכאן אין הדי שולטת. אמר רבי יונה כהן וכאן אין הדי שולטת, עשו הרמב"ם לכלי ראשון ולא עשו הרמב"ם לכלי שני. אמר רבי מנא הדין פינכא דלרחא מסייע לאבא, הדין פינכא דגריסא מסייע לאבא, דלחא מפני מאחר לאחר ועד כהן הוה רוחא, ע"כ. דעמתיחו מדפוס דעסוי עם פירוש קרבן העדה ותוספות שירי קרבן. והנה טרם כל אומר, לולי שדרכי ההכמה נעלמו ממני הייתי אומר דהיי פירוש, דפריך בשלמא רבי מאיר שפיר דכל להפטר אין זה ביטול, אלל רבנן מאי טעמא. ומשני ייבא (שם אחרונה) דרבנן כי האי (כי, כמו כי האי) דמר (כמו דאמר) רבי זעירא דהא דמותר להפטר במקום שיד שולטת, רמז מהמדורה, דליכא למיחש שינוא ליד ביטול, ואסור להפטר במקום שאין הדי שולטת, קרוב למדורה, דאי שריט להפטר יבוא ליד ביטול. ופירוש אין שולטת, היינו שנוכח הדי שם, כדמסיק. והדר אמר דהכל מודים בכלי שני דשרי לימתן שמתן או מים לחמו, ופריך מה בין כלי ראשון לכלי שני, רבי יוסי אמר פסח כלי שני אין יד סולדת, וכלן שולטת, וכלן שולטת אלל ראשון אין יד סולדת, ומסר רבי יוסי כל שאין יד שולטת אלל סולדת אף כלי שני מבשל. ורבי יונה אמר כהן וכאן אין שולטת אלל ראשון, ואפילו הכי עשו הרמב"ם לכלי ראשון ולא לכלי שני. ויראה כוה, דכלי ראשון מבשל, עשו הרמב"ם דאפילו להפטר לחמו נמי אסור, דאי שריט להפטר יבוא ליד ביטול שישהה שם, וכלי שני אף דיד סולדת בו אין מבשל, ולא עשו הרמב"ם כלי שני אטו כלי ראשון, כן נראה לי הדיורו הפירוש. ועל זה מסיק רבי מנא כריה דרבי יונה, הדין פינכא דלרחא (קערה עם מאכל אורז או גריסין) דמסתמר חומו ויד סולדת בו, אלמלא אין סתם כלי שני דאין יד סולדת בו, ואפילו הכי כלי שני מותר, ומסייע לאבא (לרבי יונה) דכלי שני אף שאין יד שולטת אלל סולדת אין מבשל. ולפי זה הירושלמי לא כמר דייק ולא כמר דייק, דאין ענינו כלל לאיסורין, ובשנת גזרו להפטר בכלי ראשון אטו ישהה בחומו ויבוא ליד ביטול, לא באיסורין דלחא אין יד סולדת בו אף עומד אלל האש אין מבשל ואף לא מפליט ומבליע, וכדאמרין. ואבנבם כן הפרי חדש אות ח"י כתב ח"ל, גריסין בירושלמי דלחא אין יד סולדת בו אף עומד אלל האש אין מבשל מרותחין לא יתן חבלין לחובה רבי יהודה אומר נותן, ואמרין הכל מודים בכלי שני, מה בין כלי ראשון בו, אולי בגירסתו היה כתוב הכל מודים בשר משנה דאלפס, וגריסא שמלתי בדפוס דעסויא כסוכה אמשנה המימס שפניהו (שם מה, א), ודוחק לומר שמפרש הפרי חדש הכל מודים

ביאור הגר"א

[ל"ה] ונשי"ך י"ג א"ה ב"ה, כמו שכתוב בשחיטה (וחילין ג, א) וביין נסך ועבדה זה; [ס"א] דאף יוצא ונכנס מהני; [ל"ז] ונשי"ך י"ג תרגומות ב"ה, כמו שכתוב בסעיף י"א ובהג"ה; [ל"ח] ונשי"ך י"ג ב"ה ב"ה, לחוש לדעת האוסרים לכתלתה, כמו

יונה ר"ג ס"ט ח"א ר"ג
 חקירות פריז צמח
 תוצאה מבית האמן חרון האש
 חבין ינוצח

8

Isserlein, Israel ben Pethahiah

ספר

תרומת הדישן

חיברו ויסדו חד מרבוותא קמאי דפקיעי שמייהו
הגאון הנורא רבינו ישראל זלה"ה
אשר נודע שמו בשערים ומכונה בין האשכנזים
בשם רבי איסרלאן תלמיד רבינו עוזר משלעזיא
תלמיד תלמידו של מהר"ם מרוטנבורק ז"ל

חלק ראשון

שאלות ותשובות

ערוך ומוגה עפ"י כתבי יד בתוספת תשובות חדשות
עם
ציונים מקורות השוואות והערות

מאת

שמואל אביטן

בלאאמ"ר הגאון מוה"ר משה שליט"א

פעיה"ק ירושלים תוכב"א
שוח השו"א לה"ה

ליכא למיחש דילמא חייס עלה ולא מלבן לה אפילו כדי הגעלה, דכולי האי לא חייס, אבל מדוכה דלא סגי לה בליבון כדי הגעלה, ובעינן טפי ניהוש מתוך דחייס לא מלבן לה שפיר. זכיון דמצרכת לה למיעבד סימנים ע"י חוט לדבק בדופנו לחרץ ליכא למיחש למידי²⁴, הואיל ולא אשכחן חששא דחייס עלה אלא בכלי חרס כדמחלק אר"ח²⁵, א"כ שפיר יש לחלק משום סימנים דמנפח ביה כדפרישית. וכ"ש לפי פירוש רש"י דמפרש דחיישנין שיורה היתר לעצמו ולא ימלאנו גומרי. וכיון דבכלי מתכות לא חייס בתחילה לא יכא להורות היתר לעצמו וק"ל.

אמנם בסמ"ק²⁶ מחמירין טובא בהכשר דהמדוכה ואינו רוצה להתיר אפילו על ידי שמקלפין אותן

בכלי אומנות ומגעילין את המדוכה אח"כ. ואע"ג דבהגה"ה במיימון²⁷ ובמרדכי פ' בתרא דע"ז²⁸ בשם ריב"א חשיב הכשר זה ליבון. ולכך אם אפשר בקל לתת המדוכה בתנור בוער שתלבן יפה מכפנים ומבחוץ עד שיהא ניצוצות נתזין מהם יעשה, אכן אם ירא משבירתה ימלאנה גומרי כדלעיל. ומההיא דסמ"ק יש להחמיר שלא להכשיר מחמץ למצה עד המרדה לקלפו בכלי אומנות²⁹ וגם להגעיל אח"כ כדברי ריב"א דלעיל. דכתב בהגה"ה במיימון דאותו העץ חשיב תשמישו על ידי האור, דהא אפי' במדוכה דהרבה גאונים מתירין בהגעלה לחודי' אסר סמ"ק בהכשר זה, וכ"ש הא. וצריך עיון בסמ"ג³⁰ גבי סכין של נכרים, דכתב שם דהשחזה בריחים מועיל כמו ליבון, משמע אפילו אם לא יגעיל אח"כ.

סימן קלא

שאלה: כשמגעילין כלים צריכין לזהר שיהיו מי הגעלה מעלין רתיחה תמיד כל שעת ההגעלה או לאו.

תשובה: יראה דצריכין לזהר, ואי לא נזהר הפסיד. והכי כתב בהדיא בסמ"ק במצות בשר בחלב? דהגעלה אינה מועלת אלא דווקא ברותחין שמעלה רתיחה אבל היד סולדת מהם לא מהני. וכן כ' אשירי פ' כל שעה³¹ שצריך לזהר בהגעלת כלי חמץ שלא ינחו המים מרתיחתן. אע"ג דבמרדכי פ' בתרא דע"ז³² מיתו מתוספות רבינו אלחנן³³ דהיורה כשמסלקין אותו מן האור ופסיק רתיחתה חשיבא עדיין כלי ראשון לענין הגעלה, וגדולה מזו התיר שם. וכן באשירי פ' אין מעמידין³⁴ בשם

ר"י להגעיל בכלי ששאבו בו מן הרותחין, נראה דכל הנהו הגעלות לא קיימי אלא אכלי יין נסך דתשמישו בצונן וסגי להו בהגעלה גרידא, והכי מחלק אשירי שם³⁵, וכן פ' כירה³⁶ על פסק ר"ת³⁷ בהגעלת החבית. ונוכל נמי לחלק לדין הכי לענין הגעלה לרתיחה, ולומר דכלי שתשמישו בחמין לא סגי להו בין כלי חמץ בין שאר איסורין, רק ברותחין שמעלין רתיחה כדמסיק לעיל. לפ"ז הא דכתב במרדכי פ' כל שעה³⁸ אין רשאיין להגעיל כלים הרבה יחד בסל, וא"כ מי שיש לו להגעיל הרבה כלים צריך להגעיל זה אחר זה. ורגילות הוא כשמכניסין כלי אחד נייחי המים מרתיחתן, לכך צריך להמתין בכל כלי עד ישובו המים ויעלו רתיחה³⁹.

סימן קלב

שאלה: כלי כסף המצויירים שקורים בארצותינו גשמע"לצט, ובארצות אחרות גב"לעכב מאל"ט, יש מצויירים מבפנים ויש על דות או על כיסוי הכלים, שרי להגעילן לצורך פסח או לאו.

תשובה: יראה דאם הציור מכפנים ודאי אסור להגעיל לצורך פסח⁴⁰, וכן דרש גדול אחד⁴¹ לפני כמה שנים ברבים. ונהגו כמה גדולים אחריו⁴² לאסור, והטעם

כי הציור הזה לא נעשה כלל כי אם ע"י היתוך זכוכית, כך שמעתי מן האומנים. וכתב סמ"ג⁴³ שנהגו שלא להשתמש בכלי זכוכית ישן בפסח משום דתלמודא (פסחים ל, ב) מדמה לה לכלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם. וכן כתב במרדכי פ' אין מעמידין⁴⁴ בשם רבינו יואל⁴⁵, אע"ג דתשמישו על ידי צונן מ"מ לפעמים שורין בהן פתיתין ונכבשים בחוכו והוי כמבושל. ואע"ג דראבי"ה מתיר שם משום דכלי זכוכית שיע הוא ולא בלע, כדאמרינן לגבי

24. ע"י היטב ראב"ן (סי' שט"ו) וראבי"ה (ח"ב סי' חס"ד ימ"ק ע"י ע"י 79). 25. שם. 26. מצות י"ט שם. 27. שם. 28. סי' תנ"ח. 29. רמ"א (יורה סי' קה) סי' וס"ג וסי' קכ"א ס"ב) וע"ש בנו"כ [וע"י רמ"א אר"ח סי' תנ"א סי"ז]. 30. לארין ע"ז.
סי' קלא: 1. ב"י ורמ"א (סי' תנ"ב ס"א), וע"י מג"א (סק"ג) שתמה על הרמ"א דרדאי אף השו"ע מודה לזה, וכ"כ בשם מהרש"ל בתשו"י (סי' כ"ח), וע"י ב"ח שם. 2. סי' ק"ע. 3. פ"ב סי' ז' [וע"ש בק"נ אות י' דר"ק]. 4. סי' תתנ"א. 5. ע"י היטב תוס' רבינו אלחנן ע"ז (לג, א) [והוספין עכ"פ מ"ב]. 6. ע"ז פ"ב סו"ס כ"ב. 7. שם. 8. שבת פ"ג סי' ט"ז. 9. ע"ז לג, ב ד"ה קונסא. 10. סי' הק"פ. 11. כמשי"כ כאן מפני בתשרי הגאונים שעי"ת (סי' ר"פ) ע"ש. ובה"ג מובא בטור (סי' תנ"ב) בשם הגאונים, ע"ש. וע"י פ"כ (סי' קל"א) ולקט"י (ח"א ע"י 76) מפני בשם מהר"ש.
סי' קלב: 1. ב"י ורמ"א (סי' תנ"א סכ"ו) וע"י בית אפרים (בק"ה סי' י"ט) [וע"י לקט"י ח"א ע"י 77]. 2. מהר"ר אייזיק מקרמ"א — [פ"כ סי' קנ"א]. 3. גדולי אושטר"ץ ומהר"ן מאיגרא — [פ"כ שם]. 4. לארין ע"ח. 5. ע"ז סי' תתכ"ו. 6. צ"ל רבינו יחיאל — הרדרי"ש שם ע"י

ה. טס ונטור עמוד וכו' וסס [בש"ך]:

ציונים לרמב"ם עם ציונים מהש"ך

ד. תרומת הדרשן סימן קס"ג והגהות שער דורא (סימן פה אות טו) ואיסור והיתור הארוך [כלל ב' דין כ']:

הגהות והערות

ג. הב"י עמוד רטו ד"ה והב"י הביא בשם הסמ"ק סימן רנ"ג ד' חרדי' על קופיא ו, ובהגהת שפ"י דורא טס העתק רק ג' מינורים, ומדק זה שכתב הט"ו לא הפיק, אלא הפירוץ הבי' שהטל הט"ו יעור דלמי למיטע"י, וע"ן שפ"י הי' על שפ"י דורא טס אות ג':

ג. נראה של"ל "אלס רק היד סולדת גי"ו, לטמה, אפילו שרק היד סולדת זו אוסר: [ד] ע"ן שפ"י דעמ, ונתמד שמי' כמד דעונת הש"ך למה שכתב הב"י שם עמוד רע"ד ורבינו ירוחם, ט"ז:

ה. הסוגיאם נמקור: [ז] חוקן ע"פ מגד שמים: [ח] דלן לר' ע"פ ששים, כיון שאפילו יבשלא ליכא איסור חובה, מכל מקום נלה וכו' כ"ל: [בשפ"ת ש"ס; וז]

הש"ך

ח. טקף ע"פ מגד שמים ותשמרת שלום:

ט. טקף ע"פ משמרת שלום:

י. ע"ן ראב"ן סימן כ"ג ואכן שלמה טס אות ג':

יא. חוקן ע"פ מגד שמים מניח:

יב. ע"ן טס, וכן הגיה נמשחת שלום:

יג. המגד שמים כמד טל מלא מהו נמימן טל:

ו ויש אוברים דבגי בפעם אחת ששים. דהרננה פוסקים סבירא להו דנדנדר הכלוע לא אמרינן חתיכה נעשית נבילה, כדלקמן סימן ל"ח קטף ה'. וכן כתב בתרומת הדרשן סימן קפ"ג דמכתיבן אחאי טעמיה. וי' ואע"ג דקיימא לן התם לחומר, מכל מקום בכהאי גוונא ח"ן להחמיר, ואפילו באיסור עגמו שפלא לקדרה כמה פעמים קיימא לן דלדן לר' אלא פעם אחת ששים, י' וכדלקמן סימן ל"ח סוף קטף ד' בהג"ה. ולמהרש"ל נ"ס של שלמה מולין פ"ו סימן מ; מכתוב סימן פה אות טו) וכו" (עמוד רכה) דעות אחרות ככאן, ולא קיימא לן הכי. וע"ן לקמן סימן (ל"ט) [מת] ס"ק כ"א: (ד) פעמים ששים: [הנה] ו [ט] ו [י] ו [י"א] ו [י"ב] ו [י"ג] ו [י"ד] ו [י"ה] ו [י"ו] ו [י"ז] ו [י"ח] ו [י"ט] ו [כ] ו [כ"א] ו [כ"ב] ו [כ"ג] ו [כ"ד] ו [כ"ה] ו [כ"ו] ו [כ"ז] ו [כ"ח] ו [כ"ט] ו [ל] ו [ל"א] ו [ל"ב] ו [ל"ג] ו [ל"ד] ו [ל"ה] ו [ל"ו] ו [ל"ז] ו [ל"ח] ו [ל"ט] ו [מ] ו [מ"א] ו [מ"ב] ו [מ"ג] ו [מ"ד] ו [מ"ה] ו [מ"ו] ו [מ"ז] ו [מ"ח] ו [מ"ט] ו [נ] ו [נ"א] ו [נ"ב] ו [נ"ג] ו [נ"ד] ו [נ"ה] ו [נ"ו] ו [נ"ז] ו [נ"ח] ו [נ"ט] ו [ס] ו [ס"א] ו [ס"ב] ו [ס"ג] ו [ס"ד] ו [ס"ה] ו [ס"ו] ו [ס"ז] ו [ס"ח] ו [ס"ט] ו [ס"י] ו [ס"יא] ו [ס"יב] ו [ס"יג] ו [ס"יד] ו [ס"טו] ו [ס"טז] ו [ס"יז] ו [ס"יח] ו [ס"יט] ו [ס"כ] ו [ס"כ"א] ו [ס"כ"ב] ו [ס"כ"ג] ו [ס"כ"ד] ו [ס"כ"ה] ו [ס"כ"ו] ו [ס"כ"ז] ו [ס"כ"ח] ו [ס"כ"ט] ו [ס"ל] ו [ס"ל"א] ו [ס"ל"ב] ו [ס"ל"ג] ו [ס"ל"ד] ו [ס"ל"ה] ו [ס"ל"ו] ו [ס"ל"ז] ו [ס"ל"ח] ו [ס"ל"ט] ו [ס"מ] ו [ס"מ"א] ו [ס"מ"ב] ו [ס"מ"ג] ו [ס"מ"ד] ו [ס"מ"ה] ו [ס"מ"ו] ו [ס"מ"ז] ו [ס"מ"ח] ו [ס"מ"ט] ו [ס"נ] ו [ס"נ"א] ו [ס"נ"ב] ו [ס"נ"ג] ו [ס"נ"ד] ו [ס"נ"ה] ו [ס"נ"ו] ו [ס"נ"ז] ו [ס"נ"ח] ו [ס"נ"ט] ו [ס"ע] ו [ס"ע"א] ו [ס"ע"ב] ו [ס"ע"ג] ו [ס"ע"ד] ו [ס"ע"ה] ו [ס"ע"ו] ו [ס"ע"ז] ו [ס"ע"ח] ו [ס"ע"ט] ו [ס"פ] ו [ס"פ"א] ו [ס"פ"ב] ו [ס"פ"ג] ו [ס"פ"ד] ו [ס"פ"ה] ו [ס"פ"ו] ו [ס"פ"ז] ו [ס"פ"ח] ו [ס"פ"ט] ו [ס"ק] ו [ס"ק"א] ו [ס"ק"ב] ו [ס"ק"ג] ו [ס"ק"ד] ו [ס"ק"ה] ו [ס"ק"ו] ו [ס"ק"ז] ו [ס"ק"ח] ו [ס"ק"ט] ו [ס"ק"י] ו [ס"ק"יא] ו [ס"ק"יב] ו [ס"ק"יג] ו [ס"ק"יד] ו [ס"ק"טו] ו [ס"ק"טז] ו [ס"ק"יז] ו [ס"ק"יח] ו [ס"ק"יט] ו [ס"ק"כ] ו [ס"ק"כ"א] ו [ס"ק"כ"ב] ו [ס"ק"כ"ג] ו [ס"ק"כ"ד] ו [ס"ק"כ"ה] ו [ס"ק"כ"ו] ו [ס"ק"כ"ז] ו [ס"ק"כ"ח] ו [ס"ק"כ"ט] ו [ס"ק"ל] ו [ס"ק"ל"א] ו [ס"ק"ל"ב] ו [ס"ק"ל"ג] ו [ס"ק"ל"ד] ו [ס"ק"ל"ה] ו [ס"ק"ל"ו] ו [ס"ק"ל"ז] ו [ס"ק"ל"ח] ו [ס"ק"ל"ט] ו [ס"ק"מ] ו [ס"ק"מ"א] ו [ס"ק"מ"ב] ו [ס"ק"מ"ג] ו [ס"ק"מ"ד] ו [ס"ק"מ"ה] ו [ס"ק"מ"ו] ו [ס"ק"מ"ז] ו [ס"ק"מ"ח] ו [ס"ק"מ"ט] ו [ס"ק"נ] ו [ס"ק"נ"א] ו [ס"ק"נ"ב] ו [ס"ק"נ"ג] ו [ס"ק"נ"ד] ו [ס"ק"נ"ה] ו [ס"ק"נ"ו] ו [ס"ק"נ"ז] ו [ס"ק"נ"ח] ו [ס"ק"נ"ט] ו [ס"ק"ס] ו [ס"ק"ס"א] ו [ס"ק"ס"ב] ו [ס"ק"ס"ג] ו [ס"ק"ס"ד] ו [ס"ק"ס"ה] ו [ס"ק"ס"ו] ו [ס"ק"ס"ז] ו [ס"ק"ס"ח] ו [ס"ק"ס"ט] ו [ס"ק"ס"י] ו [ס"ק"ס"יא] ו [ס"ק"ס"יב] ו [ס"ק"ס"יג] ו [ס"ק"ס"יד] ו [ס"ק"ס"טו] ו [ס"ק"ס"טז] ו [ס"ק"ס"יז] ו [ס"ק"ס"יח] ו [ס"ק"ס"יט] ו [ס"ק"ס"כ] ו [ס"ק"ס"כ"א] ו [ס"ק"ס"כ"ב] ו [ס"ק"ס"כ"ג] ו [ס"ק"ס"כ"ד] ו [ס"ק"ס"כ"ה] ו [ס"ק"ס"כ"ו] ו [ס"ק"ס"כ"ז] ו [ס"ק"ס"כ"ח] ו [ס"ק"ס"כ"ט] ו [ס"ק"ס"ל] ו [ס"ק"ס"ל"א] ו [ס"ק"ס"ל"ב] ו [ס"ק"ס"ל"ג] ו [ס"ק"ס"ל"ד] ו [ס"ק"ס"ל"ה] ו [ס"ק"ס"ל"ו] ו [ס"ק"ס"ל"ז] ו [ס"ק"ס"ל"ח] ו [ס"ק"ס"ל"ט] ו [ס"ק"ס"מ] ו [ס"ק"ס"מ"א] ו [ס"ק"ס"מ"ב] ו [ס"ק"ס"מ"ג] ו [ס"ק"ס"מ"ד] ו [ס"ק"ס"מ"ה] ו [ס"ק"ס"מ"ו] ו [ס"ק"ס"מ"ז] ו [ס"ק"ס"מ"ח] ו [ס"ק"ס"מ"ט] ו [ס"ק"ס"נ] ו [ס"ק"ס"נ"א] ו [ס"ק"ס"נ"ב] ו [ס"ק"ס"נ"ג] ו [ס"ק"ס"נ"ד] ו [ס"ק"ס"נ"ה] ו [ס"ק"ס"נ"ו] ו [ס"ק"ס"נ"ז] ו [ס"ק"ס"נ"ח] ו [ס"ק"ס"נ"ט] ו [ס"ק"ס"ע] ו [ס"ק"ס"ע"א] ו [ס"ק"ס"ע"ב] ו [ס"ק"ס"ע"ג] ו [ס"ק"ס"ע"ד] ו [ס"ק"ס"ע"ה] ו [ס"ק"ס"ע"ו] ו [ס"ק"ס"ע"ז] ו [ס"ק"ס"ע"ח] ו [ס"ק"ס"ע"ט] ו [ס"ק"ס"פ] ו [ס"ק"ס"פ"א] ו [ס"ק"ס"פ"ב] ו [ס"ק"ס"פ"ג] ו [ס"ק"ס"פ"ד] ו [ס"ק"ס"פ"ה] ו [ס"ק"ס"פ"ו] ו [ס"ק"ס"פ"ז] ו [ס"ק"ס"פ"ח] ו [ס"ק"ס"פ"ט] ו [ס"ק"ס"ק] ו [ס"ק"ס"ק"א] ו [ס"ק"ס"ק"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ט] ו [ס"ק"ס"ק"י] ו [ס"ק"ס"ק"יא] ו [ס"ק"ס"ק"יב] ו [ס"ק"ס"ק"יג] ו [ס"ק"ס"ק"יד] ו [ס"ק"ס"ק"טו] ו [ס"ק"ס"ק"טז] ו [ס"ק"ס"ק"יז] ו [ס"ק"ס"ק"יח] ו [ס"ק"ס"ק"יט] ו [ס"ק"ס"ק"כ] ו [ס"ק"ס"ק"כ"א] ו [ס"ק"ס"ק"כ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"כ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"כ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"כ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"כ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"כ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"כ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"כ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ל] ו [ס"ק"ס"ק"ל"א] ו [ס"ק"ס"ק"ל"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ל"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ל"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ל"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ל"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ל"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ל"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ל"ט] ו [ס"ק"ס"ק"מ] ו [ס"ק"ס"ק"מ"א] ו [ס"ק"ס"ק"מ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"מ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"מ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"מ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"מ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"מ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"מ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"מ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"נ] ו [ס"ק"ס"ק"נ"א] ו [ס"ק"ס"ק"נ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"נ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"נ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"נ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"נ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"נ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"נ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"נ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס] ו [ס"ק"ס"ק"ס"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"י] ו [ס"ק"ס"ק"ס"יא] ו [ס"ק"ס"ק"ס"יב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"יג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"יד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"טו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"טז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"יז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"יח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"יט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"כ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"כ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"כ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"כ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"כ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"כ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"כ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"כ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"כ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"כ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ל] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ל"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ל"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ל"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ל"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ל"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ל"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ל"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ל"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ל"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"מ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"מ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"מ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"מ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"מ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"מ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"מ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"מ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"מ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"מ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"נ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"נ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"נ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"נ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"נ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"נ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"נ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"נ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"נ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"נ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"י] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"יא] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"יב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"יג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"יד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"טו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"טז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"יז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"יח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"יט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"כ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"כ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"כ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"כ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"כ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"כ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"כ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"כ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"כ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"כ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ל] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ל"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ל"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ל"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ל"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ל"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ל"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ל"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ל"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ל"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"מ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"מ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"מ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"מ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"מ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"מ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"מ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"מ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"מ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"מ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"נ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"נ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"נ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"נ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"נ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"נ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"נ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"נ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"נ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"נ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"י] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"יא] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"יב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"יג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"יד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"טו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"טז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"יז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"יח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"יט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"כ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"כ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"כ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"כ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"כ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"כ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"כ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"כ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"כ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"כ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ל] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ל"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ל"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ל"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ל"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ל"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ל"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ל"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ל"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ל"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"מ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"מ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"מ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"מ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"מ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"מ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"מ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"מ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"מ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"מ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"נ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"נ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"נ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"נ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"נ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"נ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"נ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"נ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"נ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"נ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"י] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"יא] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"יב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"יג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"יד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"טו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"טז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"יז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"יח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"יט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"כ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"כ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"כ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"כ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"כ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"כ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"כ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"כ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"כ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"כ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ל] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ל"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ל"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ל"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ל"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ל"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ל"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ל"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ל"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ל"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"מ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"מ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"מ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"מ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"מ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"מ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"מ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"מ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"מ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"מ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"נ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"נ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"נ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"נ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"נ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"נ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"נ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"נ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"נ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"נ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"י] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"יא] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"יב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"יג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"יד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"טו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"טז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"יז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"יח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"יט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"כ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"כ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ל] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ל"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"מ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"מ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"נ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"נ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"י] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יא] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"טו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"טז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"א] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ג] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ד] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ה] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ו] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ז] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ח] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ט] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"י] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יא] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יב] ו [ס"ק"ס"ק"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יג] ו [ס

שערי דורא

לרבינו יצחק ב"ר מאיר מדורא ז"ל

עם

הגהות שערי דורא

לרבותינו הקדמונים ובכללם בעל תרומת הדשן

ועל צבאם

מבוא שערים

להג"מ ר' נתן שפירא ז"ל

והגהות הלבוש

להג"מ ר' מרדכי יפה ז"ל

*

בתוספת

שערים המצוינים

מקורות וציונים וחילופי נוסחאות

על ידי

דוד בהגאון ר' שריה שליט"א דבליצקי

בני-ברק תשע"ו

ד הדין השלישי כשבא החכם להתיר האיסור כו'. גם
 בעל התרומה סימן ע"ה ובעל הסמ"ג חלק ל"ח סימן ק"מ
 קמ"א (סס) ובעל סמ"ק סימן רי"ג כתבו כן. ואף על גב
 דרי"ה ז"ל שדי היה נגזר בטור י"ד סימן ז"ט וכתב ח"ל,
 ונראה לי שאינו נריך שאפילו
 אם הוסיף מים אחר כך אם לא
 כיון כדי לנטל האיסור מנטרפין

אסור בהנאה וחבית מותר, וסתם חבית של
 חרם הן ולא שייך בהו הגעלה. והא וין וין
 דחרם הדרייני אסור בהנאה, משום דרוצה

בקיומו ע"י דבר אחר משום היין הבלוע בו, יפירוש שמפליטין אותו במים ע"י
 שרייה. אבל המאכל הנאסר משום בשר בחלב אסור בהנאה. לא מבעיא
 דאסור ליתן לשפחתו או לכלבו שהרי נהנה הואי ממנו, אלא אפילו לכלב
 דעלמא או לגוי דעלמא שלא ראה אותו מימיו אסור ליתן.

דין השני. כשאין הכף בת יומא הכל מותר הקדירה והתבשיל ואפילו אין בו
 ששים לכטל הכף. אבל הכף מכל מקום אסורה שהרי בלועה מטעם בשר
 בחלב ואסורה בין בבשר בין בחלב. אך בדיעבד אינה אוסרת מחמתו בליעה
 ראשונה שהרי אינה בת יומא מבליעה הראשונה.

הדין השלישי. כשבאי החכם להתיר האיסור שנפל בקדירה או הכף בששים,

וין ואפילו אם הכף של מתכת דחם מקצתו חם
 כולו לא אמרינן דהולך בליעתו ככולו. קבלתי
 דכך המנהג מהרא"י ז"ל.

מבוא שערים קבלתי דכן המנהג. כ"כ מהר"א ז"ל בעל הגייה
 זו גם בתרומת הדשן סי' קל"ב
 ובפסקיו סי' ק"ג וסי' קנ"א.
 וב"כ הר"ר יונה שער ל"ז סי' ב
 ומהר"ל בדרשותיו בדיני בשר
 בחלב (עמי חקנה).

וין ודין בן יומא נהגו
 העולם להצריך מעת
 לעת.

כן המנהג. מהרא"י ז"ל.
 מבוא שערים כן המנהג. כ"כ גם
 הר"ר יונה שער ל"ג סי' א'
 ומהר"ל בדרשותיו בדיני בשר
 בחלב (ריע חקנו) והאגור סי'
 א' רע"ז וסי' א' שו"ת וביח
 יוסף בטור יו"ד סי' ק"ג.

בן רבינו יב"ק היה משער

ס' כנגד הכף במה שמילא כלי אחד במים והעמיד אותו בכלי אחר והכניס את הכף האסור בתוך המים
 כדרך שהכניסו בקדירה והמים יוצאין כפי עובי הכף וחוזר ומילא ותחב ומילא ותחב ס' פעמים. ואם
 בקדירה היתה מהחתיכות ורוטב וירק כמו המים שיוצאים מן הכלי, מותר, כי הם ששים כנגד האיסור.

74 וין ויש לתמוה כשהכף בת יומא ויש ששים מן הכף אז אמרינן דהקדירה והתבשיל מותרין והכף אסורה
 בין עם בשר בין עם חלב, ולמה, כיון שיש בה ששים יחשב הכף כהוגעל מבליעה ראשונה ויהיה לה
 דין הקדירה אם בשר בשר או חלב חלב. ויש לומר דלמא אתי למטעי ביה אטו"ה היכא דלא נתחבה הכף
 בקדירה כי אם מקצתה. ועוד דמספק רתיחה מצריכין ס' והגעלה אינה מועלת כ"א ודאי רותחת. ועוד
 אנו מצריכין ס' מכל הכף אפילו בספק תחיבה כולה, והגעלה אינה מועלת כ"א ודאי תחובה כף כולה. L
 הג"ה בסמ"ק סי' רי"ג.

יאן ובשר בחלב אסור בהנאה. הלכך קדירה שבשלו בה בשר בחלב אם שוב בשלו בה היתר אסור
 באכילה"י אעפ"י שאינה בת יומא. דבאיסורי הנאה אין לחלק בין בת יומא לשאינה בת יומא, אלא
 אם היתה בת יומא המאכל אסור ולית ליה תקנה ואם אינה בת יומא ישליך דמי הנאת הקדירה בנהר
 והמאכל מותר. א"ז פרק בתרא דע"ז.

יין ואפילו אם אח"כ תוך אותו מעת לעת חזרו ותחובה בדיעבד בבשר או בחלב אוסרת מאחר שהיא
 בת יומא מבליעה אחרונה.

שערים המצוינים

א. צ"ב הרי סגי להו במילוי ועירו. עי' טושו"ע סי' קלה ס"ד ושי"ך סק"ב. ב. פירוש... שרייה כ"ה בד' לובלין וליתא כ"ז
 בשאר דפוסין ובכת"י ובל"ז שערים שכ"ח. והוא לשון הסמ"ג שהוסיף על דברי סה"ת. [והוא כנ"י גליון שנשתרבה לפנים.
 שכ"ה בד' קרקא: הגה במיימוני פ"ט מן]פני שמפליט את יינן ע"י שרייה]. [בד"ל 'אותן' והגהתי עפ"י סמ"ג]. ג. כך בד'
 לובלין. בד"ו ובכת"י נהנה בו אלא וכו'. בד' מהרש"ל נהנה מהם אלא וכו'. בד' קראקא שהרי נהנה אלא וכו'. ד. ר"ל
 בדיעבד אינה אוסרת קדרת בשר שהרי לאסור קדרת בשר צריכים אנו את בליעתה הראשונה, בילוע החלב, ואין הבילוע כ"י.
 אבל אוסרת אף בדיעבד קדרת חלב שאנתה היא אוסרת מחמת הבליעה האחרונה, בילוע הבשר, שהוא כ"י. כ"ז בסמ"ג דניב
 סע"ב. [אוסרת, כ"ה לנכון בד' מהרש"ל. בשארא אסורה]. ה. כך בד"ל ומהרש"ל. בשארא: הבליעה. ו. הובא מהסמ"ג
 בטור סי' צט [הועתק בהגש"ד אות כאן]. ועי"ש שנחלק על זה. ועי' מב"ש. ז. לשון סמ"ק סי' קצח. [בד' קראקא נכפלה
 הגהה זו להלן: ודין בן יומא נהגו העם להצריך מעל"ע ס' מצות קטן. ואין שם את הוספת מהרא"י]. ח. כ"ה ברזקא סי'
 חלה. [ריב"ק הנוכח כאן הוא כנ"י אביו של הרוקח]. ט. אטו... מקצתה במ"ס אין זה. גליון ד"ל. ונמצא בהג' סמ"ק רידן.
 ועי' מב"ש ומהרש"ל. י. הגהה ה הובא בכ"י סי' צד ס"ג. ומכאן בט"ז שם סק"ג ובבאהגרי"א שם אות יא עי"ש. ועל
 הגעלה בחלב עי' שו"ת רע"א סי' פג. יא. לכאוי צ"ל בהנאה. אבל כ"ה באר"ז ובהנ"א פ"ה ס"ל. יב. אר"ז קצו סי'
 רטו [נדפס בצד ה'גדול' סי' רפן]. ומכאן בד"מ סי' צד אות ג. וכתב עלה דאין לחוש בדיעבד. יג. כ"ה בד' לובלין ושלאתריו.
 בדפוסו וינ' ראשונה. [וכ"ה בד' קושטא ושם נכנסה ההגהה לתוך הפנים]. ונחלקו ברבר הב"ח והש"ך בסי' צד סק"י [ולא
 הזכירו את הגש"ד רידן]. להב"ח אין הכף אוסרת א"כ היא בתוך מעל"ע של בליעתה הראשונה ולהש"ך א"צ אלא תוך
 מעל"ע של בליעתה האחרונה. ועי' חו"ח סי' פה דין ב ומנ"י שם שנראה שגרסו 'מבליעה אחרונה'. ועי' שערי בינה שהרחיב.

יין חרס הדו
 מקרקע ו
 הרבה מיינן נכ
 היין יבשב
 יין חרס ו
 שורין ד
 ביין ומיינ
 וכשהן רוצין
 חרסים במינ
 הנבלע בו ו
 התם דף לב
 לסמוך כרעי
 הדו
 טו] נותן
 אסור.
 אם אינו נו
 לשבח ולא
 סי' א"ז
 דעבורו
 טו] זה לשון
 פסק ר"ו
 אחד דאסור
 כמבוסל ומנ
 עוברים (מד
 הוא דאי תר
 מיום אחד או
 וכפרק כל ד
 הרי הוא כרו
 ובולע. ובהד
 דמשערינן ג
 דכבוש הרי
 אחד. וריב"א
 צונן בצונן ב
 הוא דאי תר
 אלא ש"נ

א. צח ע"ב ד'
 לית בד' קרקא
 ודעת ר"ח ולא
 דטעם כעיקר ו
 וליתא גם בסמ
 סע"ב. וכן מפו
 סי' קג עמ' רע
 הכל באר"ז הג
 אלא האר"ז כה
 הו"ל לטור לה
 צריכים לחקור
 לעיל אות ג כ
 דאע"פ שמחמ

ספר

שורש עשי מי עקב

הראשון

על יו"ד היא מן ריש הלכות שחיטה עד סוף סי' קכ"א סוף
ההלכות הכשר בליים ויצאו הדברים בהכשר ובמדה :

תבין היה הרב * * * * * מוהרי"ט
המפורסם בארץ והיה עם גיב קצת
בבוסקא * ומשחזרו הוא מצד אביו משפחה המיוחסת להשליה הקדוש הוויזין * וסעד אביו הוא
משפחה המיוחסת דעיה בארץ המדינה * (שהוא ר"ת ר"ב * ש"ה ר"ב * ועל י"ג * בנודע) ולפי
הדועה בקבלה בכתב יחס היה זקינו הגאון מוהרי"ט מוהרי"ט * המיוזן מבארץ אביו אמר דוד אחד עשר
מדיני מדרוס הלך בעל המחבר ספר אוצר הכשר * אביו של הדימה ויל כמו שמכואר בהסכמות
ובהקדמה הגדסם בספי ש"ש * יעקב השני *

לשנת הכשר בליים לפיק עכ"ה

לבוב

15

שדי ברוחמין חף שאין תשלם רחמה : כיון שאין עליו כלל
וכלל להשתמש במקוין ככלי שמעלה רחמה : ועיין צחק יעקב
שם נסיק י"ד :

אבל

בכלי שדרבן להשתמש בהם נדרשים שמעלין רחמה
בגון הכפיה הגדולים המיוחדין לנשל צהם ולחניס
בהם הקדירה נשעה ציטל : וכדומה לזה נודאו דניג המחבר
מידה דלריבין להנעילן בכלי ראשון שמעלה רחמה דוקא :
וכמו שמשמע מצואר עדצרי המחבר שם צלח"ס ק"י חניצ קציף
ח' וע"ש צ"ח ק"י ג' יצ"ח"ס שם צסיק ג' : וכן הפיט לנייל
צכ"י ק"ח בושבלוח : והז הנ"ל צלות ע"י דווחמיר להלריך
להנעיל ברוחמין שמעלה רחמה דוקא : פ"ח מיירי ג"כ דוקא
בכלים שדרבן להשתמש בהם ע"י רחמה : וכמו שיראה המעיין
שם שכתב בן צהדיא : ע"ש דכהנ דו"ל ולענין הנעלה יבלי
"ששתחמש ע"י רחמה לריך שיהי הנעלה יבכלי "שמעלה
"רחמה חף דכלי ראשון כל זמן שהיד קולדות צו חוי כיר :
מ"מ לענין הנעלה כלל"ה היא כחשמישו כך הכשרו עיין לח
ק"י חניצ ור"ש פרק פ"ט והסיד ק"י קלי"ה דאף דיעבד חקור
בהנעלה : אבל לענין חקור כל שהיד קולדות צו : ונשל לחוכו
חף שלקחהו מיד חין שיטור לדבר עכ"ל : ועיין יא שכתבתי
באר"י בה נ"ב"י לקמן צכ"י ק"ה :

אות ג

ב"מ צסיק ד' ר"ה פירוח או לונן כו' כהז צחיה כלל פ"ה
ונשערי דירח כהז דאף חמין לח"ף צו הר"ש או
לעטוב צהם שאר דצרים שאינם לורך חבילה ושהי עומד והבי
כהנו ולח כמדרכי פרק חין מעמידין דאוסר להשתמש נדרר לח
עכ"ל כו' ורש"ל פרק כל הצטר ק"י ח"ו חולק על רמ"א כי לא
כהנו לח"ס אלא לונא בעלמא לחוף הר"ש אצל לא מ"ס הראויין
לכוס מאלכ ומשה עכ"ל : ועיין צסיק כחן ק"י י"ב ד"ס פירוח
ח' לונן כו' וכן עיין צל"ח סלכות פסח ק"י ח"י צמ"א שם
צסיק י"ב על מה שכתב הרמ"א שם : ויש מחידין להחם חמין
צכ"י חמין ולרחוף צהם כו' ע"ש צל"ח שכתב"ל אצל לחוף צו
הר"ש שרי שאינו נהנה מחמין שכתבו : ועוד דהוא ל"י שלא
כדרך הנאהן : וע"ש ק"י סק"ו וצ"ש צחילין כהז דדוקא
חמין לחוף צו הר"ש כהוג"ן ה"ס : אבל הראויין לחאכל ומשה
ח"ס כו' עכ"ל : וע"ש במחל"ת הבקל מה שציאר שם כל דברי
הג"א ונ"א"ד שם ע"י שכתב המ"א ועוד דהוא ל"י שלא כדרך
הנאהן וע"ש ק"י סק"ו כהז דסיק היא סק"ו ול"ל ר"ש ק"י
סק"ו : ור"ל דשם מציאר דחמין שלא כדרך הנאהן שרי : וניע
צין ח"י חרי מעמא לניכין צניח דלע"ס ח"י הו"ר להחם
חמין לחוף הר"ש צקדירה צל"ע מצטר וחל"ז : ולע"ס ח"י
ח"ס דצניח קי"ל דח"י"שלא כדרך הנאהן חקור כמ"ס כו' י"ד ק"י
קני"ה עכ"ל :

ו"ה

שכתב המ"א שם צס"י צחילין נראה דכוננה על
דצרי רש"ל שכתב הפ"י כחן : ועיין ע"ש לנייל צכ"י פ"ו
קציף ו' על דצרי הסיך שם צסיק ד' צדי"ה ורבי"ה להעטר
כו' וכן ע"ש צספר חיות דעה מה שכתב שם צציאר דצרי
ססיך שם :

י"ד

ועיין

וכמו שהאריך כבר צה הפיט לעיל צרים ק"י ל"ב נעשבלוח זכ
לוח ח' ד"ה כוח כו' צ"ש : וכשצמ"ט נדררי חנה חודה ולא צוש :
והוקסם נדררי : ועיין מה שכתבתי לעיל צרים קי"טן לדייק
קציף ח' :

אות ב

7 ע"י ג ב"מ ב"מ ג' ד"ה חז"ל הבק חקור ולח חמין
דווח שכתב כבר חוי בהנעלה חירן צהנה
פ"ד דהנעלה לריכה רוחמין שמעלה רחמה ונענין חקור חוכר
ר"ח ח"ס ה"ד כולדות צו כו' עכ"ל ועיין צפ"ח לעיל צסיק ק"ח
צמ"ש צל"ח והז ח"י צצי"ר ח לוק דין כלי ראשון שצומד אלל
הא"ש שכתב ג"כ בן צס"ס הר"ש ור"י : דהנעלה לריכה דוקא
רוחמין שמתלה רחמה : וכן משמע צל"ח ק"י חניצ ק"ה :
ועיין צל"ח הלכות פסח ק"י ח"ה קציף ג' צמח"ר שם וצפ"ח
צסיק ז' ר"ה שידורו רוח שחיד קולדות צו כ"י : השמע
מדצרי"ס דלהנעלה ג"כ ח"י"ה לריכה שיהי מעלה רחמה :
חל"ה ד' ח"י"ד קולדות צו : ול"ע :

אבל

חחר העיין מלאה דלח קשה כלל כ"ז ז"ס שכתבו ב"ח
הסיך צס"ס הנהה פ"ד דהנעלה לריכה לה"ס
נדרוחמין שמעלה רחמה דוקא חינו כו' מיירי כחן עסקה"ה
בן כף שצנשלין צו וצמ"טין צו קדירה שעומדת אלל הא"ש
ומעלה רחמה : ור"ז השמ"ב של ז"ס הבק היא נדרך ז"ס :
וכלל"ה היא דלענין הכשר כל"ס חולבין צו חחר ר"ז השמ"ט
לפי הד"ן וכמציאר צל"ח ק"י ח"ה סעיף ו' ולפי ה"ש מחמידין
שכתב הרמ"א שם דכ"ל דהולבין חפינו חחר מ"צו"ש השמ"ט
לחומר ח"ה שפיר לפרש כחן חפינו צכל הכפוח חף שאין ז"ס
הבק הג"ל שצנשלין ומגיטין צו חקדירה : כ"י ג"כ צכל הכפוח
צשהתבין הרבה פני"ט צקדירה שמעלה רחמה לפעמים
כשצומדת עדיין חקדירה ג"כ אלל הא"ש : ומעלה רחמה
ולפעמים ח"י"כ כשהסור ע"ה"ש חז"ל עדיין מעלה רחמה :
צשע"ס ככדולין לבפק ההצטי"ל להקערה כידוע לכל : ונח"ל
הכפוח לריבין ג"כ להנעיל דוקא ברוחמין שצומדים אלל הא"ש
ומעלה כד"ן רחמה לפי ש"ס ה"ש מהמירין שכתב הרמ"א
שם צל"ח הלכות פסח צכ"י ח"ה ח"י"ה קציף : אצל צכ"י
ח"ה קציף ג' רמ"י"ר שם המחבר : מן
הנעלה ככני"ס ור"ז"ל דר"ז"ל דהמ"טין של הסכני"ס : הם
ח"י"כ בהנעיל חצי"ד אלל הא"ש ומעלה רחמה ר"ק שחוחכין
צככ"ן צטר רוח"ה כההן על הסע"ליר צכ"י ח"י ור"ז"ל פ"ק
כ"ל שח"פ"י ח"ה דצ"ר ג"ש ח"ן ד"נו רק ככלי ח"י : כמציאר
להקן צכ"י ז"ס ק"י : ור"ק ח"ס ח"י צח"פ"ר שלפעמים ידען
בנשהמם צו צכ"י ראשון חל"ה המחבר דכ"ל דהולבין דוקא
חחר ל"ב השמ"ט וכ"ל : וע"ש פ"ר סק"ל שם המחבר דדי
צנע"ל לח"ו ככני"ס צכ"י שהירוחו ח"ס על ח"ש חפינו
ח"נו עומד ע"ה על הא"ש וח"ינו מעלה רחמה ר"ק שצידנו
רוח"ה שחיד קולדות צו ככ"פ : וכמ"ס המ"א שם צסיק ז'
ח"ל : וח"פ"ר דני"כ ח"י"נו נ"דין ולשיפוח הרע"ה ד"ס
מחזירין דחן חולבין חחר ר"ז שח"טין : ח"פ"ר דמורה צכ"ן

Caro, Joseph

שלחן ערוך יורה דעה

הלך חמישי

כולל הלכות מאכלי עכו"ם, הכשר כלים, נטל"פ, יין נסך, ע"ז, רבית, חוקות העכו"ם וכישוף, כתיבת קעקע, גילוח הפאות, ולא ילבש גבר.

זה השלחן המהור לפני ה'

אשר ערך האשל הגדול הנאון רשכבה"ג רבינו יוסף קארן זללה"ה ר"ם בק"ק צפת ת"ז, ועליו מפה פרושה הגהות וחדושי דינים מאת האשל הגדול רשכבה"ג הנאון רבינו משה איסרלש זללה"ה אב"ד דק"ק קראקא.

ועל דגליהם

באר הגולה מדב הנאון המובהק מוה"ר משה רבקש זצ"ל מווילנא.

באר היטב מדב הנאון וכו' מוה"ר זכריה מענדל זצ"ל אב"ד ור"ם בק"ק בעלז.

פתחי תשובה, ונחלת צבי מדב הנאון מוה"ר צבי הירש אייזנשטאדט זצ"ל אב"ד אוסיאן.

עם הדוספות החדשות מהמחבר (הכל כפי מה שנרפס כמה פעמים בוילנא).

ובחמלת ה' בזכות אבותי הקדושים, אראלים ותרשישים, חברתי

דרכי תשובה

קובץ גדול מאסף חדושי דינים, מכמה מאות שו"ת וספרים שונים, ראשונים ואתיוניים, את שלפני הבאר היטב ופתחי תשובה ואת שלאחריהם, אשר לא הובאו בדבריהם

אני שפל אנשים חדל אישים

צבי הירש שפירא אב"ד ק מונקאטש והגליל (בעהמ"ח ספר באר לחי רואי על התקוני זוה"ק) בלאאמ"ו הנאון הקדוש נר ישראל מוה"ר שלמה זללה"ה זי"ע אב"ד ק הנ"ל יצ"ו.

יורה דעה הכא הלכות הכשר כלים

(מז) (מזח) וליבון (מש) הלא (ט) הם

דרכי תשובה

לריבין רוחמין שמעלה רחיצה עייש ועיי צוויז לעיל ק"י סיה סיק
 טי צביאור דין כלי ראשון העומד אלל האש שכי ניכ צטס סרליש
 ותהיד ולהגעלה לריבין דוקא רוחמין שמעלה רחיצה עייש ועיי
 צבי שורש מיעקב הראשון ק"י ליד אוח זי טעמד על המחקר צוה
 וכי לחלק צוה רכיון דקיי"ל לענין הגעלה כחשמישן כך הכשרן לכן
 המחבר בארזי שם דמיידי לענין הגעלה ספקיטם שרובא רובא
 חשמישן של פסקיטם אינם צחצחיט העומד אלל האש שמעלה רחיצה
 רק שחוכין עומם לפעמים דבר רוחם המוח על הטעליד וכיואל
 ואף אם היה אפשר טלפעמים משמיטם צהם ברוחמין ממש הלא
 קיי"ל דלזלין אחר רוב חשמישן דייקא עיכ לא חכר צביע שם
 שלרד רוחמין שמעלה רחיצה דשם ק"י צווי הגעלה צכיר פסיקצי
 אע"פ שאינה מעלה רחיצה אלל צשאר כלים שדרכס להשתמש
 צהם צדצרים רוחמין שמעלה רחיצה כגון קדירות וכפוח המיוחדים
 להשתמש צהם אלל הכירם צענה צבישול להביא צהם חת הקדירה
 וכיואל צוה צדח"י דגם המחבר עודה שלרד להגעילם ברוחמין ממש
 דכלי ראשון שמעלה רחיצה דוקא וכן צווי שם דפשיע"ל ליה
 דלהגעלה לרד רוחמין שמעלה רחיצה מיידי צכלים שששתמשו צהם
 רוחמין ממש מכיר שמעלה רחיצה עייש [ג] (ג) הם ברוצובים. עיי
 צביי שפציט צטס י"א דיוורה שששתמשן צהם עיג האש כחשמישו
 כך הכשרו ולרד להגעילן בכלי שהאש מהלך החתו וקיי"ל הצי
 דכ"ר מןהצנר ועיי צקי קובץ על יד על הרעצים פרק ה' מה"י
 חתן ומה"ל שכי דלא יפה עושין הונעילין כלים צמה שומחין קדירה
 אלל האש ומרחיטין אותה וענעילין צחוכם דזה לא מהי אלל
 צפקיבין דיועטן אלל צדצרים שששתמשן צהם בכלי ראשון לא מהי
 הגעלה בכלי ששומדה אלל האש אלל לרד שיהיה דוקא צדוד שהאש
 עוצר חתמו עייש והציחו צקי פחיש סהדש על הארזי ק"י ספ"א
 קצ"י ה' ועיי צכנהיג צהגסחה הצור אוח מיג שהציט דצרי הצי
 צוה וכי חיל קצרה ז' לא עלאחי צטום מקום וגם רצינו העמד
 צאריח ק"י ספ"א לא סכירה וכי עכ"ל רופר צהם איחא צקי כסר
 שלום על הארזי ק"י ספ"א סיק ז' שיהיח שרעה המחבר לא קיל
 לריב"א כן אלל אפילו אין הקדירה עומדת עד אלל האש ככל מהי
 דכל שמיטם רוחמין סיטנ מהי הגעלה דמדלח סוכיר זה הדין
 צשלחט סערוך לא כאן ולא צאריח היפ שם עייש ועיי צקי קטל
 יסדה צחיהטיו לקי"ז זה שמוכיח ניכ דאע"פ שהצי כ דכ"ר מקצנר
 מיע לא קיל כן לריב"א להחמיר להלרין סוכיר עומד אלל האש
 עייש אע"פ צקי טרד השלחן אוח קי הציט דצרי הכנהיג הכיל
 צמה שומחט על הצי והארך להציט רחיות לדעה הצי להחמיר
 עייש ועיי צביע סהרזא צאריח היפ קע"י יג וצהגיט צקע"י כיה
 שהציט דעה הי"א אלו שהציט הצי כאן דכ"ר שששתמש צו אלל
 האש לרד להגעילן כן כשמיטם הם רוחמין ושמיטם אלל האש
 וקיי"ל דלכחלה יפ להחמיר צשאר איקורין אלל צחמין כיון דספ"א
 צלע אי"ל להחמיר וקיי"ל ואל"ל כשמיטם כלי הצלוע שצבר והלז
 שלרצרי הכל יטרל להגעיל צכיר לאחר ששענציהו ען האש אף
 שמיטם הצבר והחלצ ככלעו צ עיי האור אש לא ככלעו צ צנמ
 אחה אלל צוה אחר זה עייש ועיי צטריט עין ילחק חידר ק"י יג
 אוח ג' סעמד ניכ על המחקר צוה ועייש צמה ספלפל צוה
 והעלה לריב"א דסכ"ל דהחירא צלע יפ לפסוק דקני צכלי ראשון שאיט
 עיג האש כל זמן ששאר רופח עייש צאריב"פ טוב רחיה צקי קדי
 חמד צחלק אקופת דרים אוח ה' צמערכס הגעלה כלים ק"י כ"ג
 סעסה מערכה גדולס צענין זה והארך צכנא דפין והציט דצרי
 סמנצרים

צהגעלה קני להו צליטן רל עד טקס כשרף עליו מנחון ומחילא
 דלא צבינן מיי סיהיט הליטון דוקא צמקום הצלוע דכנהיג גס
 ליטון מנחון מהכי וכשרט המח"ל וטי עייש לרדכו ועיי צטריח כהצ
 סופר חידר ק"י ליד שהארך ניכ ללמד זכוח קלה על העולם
 שאין חסדים צוה ומנשלין כמה פעמים צכירה סנספק עליהם צבר
 אף הלז צלא ליטון הרעפיץ ולכאורה אין להם על מה שיקמכו ובקור
 ימסיק ללמד זכוח קלה על העופים כן ומשמיטם צכחיג צלא ליטון
 וקיי"ל אלל כל הירח דצרי ד' מדקדק ומהר סיהיט לו חתיכת צרול
 לקדירה של צבר צביע ולחלוצם צביע וכן סהנין פה כל הירח
 חדר לדצרי ה' וכן רח"י להסיר ולהסניג ולהשועע יעס עכ"ל ועיי
 צטריח ריעחר ילחק ק"י ר"ז: (מז) וליבון. עיי צטריח ומחייק
 (להרצ משריי פרז"ג) ק"י סיה טכ"י צדצרי הונכב לסמוך על הציח
 שטמין כלי חמשא צנדיל שחלצין קלה הכלי על אש עד ששחמט
 וסופין הצדיל צכלי והצדיל יחוק ומוליכין הצדיל צלמד גפן על פני
 כל הכלי ונהפשוט המנהג להרום עזה מהי צמקום ליטון קל מפני
 שהכלי מחלץ על האש צאופן שיוסף הצדיל צו הרי הי"ל ליטון
 ששורף הקש ומהי גס צמקום הגעלה דקיי"ל דכל שלרד הגעלה
 אש לנגי צענין שחם יטיס עליו קש כשרף עלחה לו צמקום
 הגעלה והקברה שחמט שהליטון שמההך הצדיל הוא יוחר חת מהליטון
 קל ששורף קש וכן היה הוא מורה חמיד ועוד כמה חכמים אשר
 צמקומו אונס חח"כ נהעורר מחכס ה' עזה טענה כי אין זה ליטון
 כלל כי אש יחוק קש על הכלי צענה שחלצנו לעוח הכלי
 צהצדיל לא ששורף כלל. והצדיל יהי כיוח כי הצדיל רק צחמיות
 מעט כיוח שאיני כיוח מכה האש רק מכה עפרחה קס הידוע
 ששפזין על הכלי צענה ששף הצדיל ולא מחמח כח האש וכן הלך
 צעלמו לכעה חרזם צעלי אומנח ז' וקיי"ל צענה שחממו הכלים
 להטיח צנדיל צקש דק ולא כשרף ולכן צדח"י לריבין לזהר שלא
 לסמוך על הציחיה רק צחם רחש סיהיט לטון ממש עד טקס כשרף
 אלל צשחמט לא מהי דליו להרר אחר הנקיון וכיון שכן ממילא
 י"א לט שאף אש יעשו הגעלה לאחר ששעו סיהיט צנדיל לא מהי
 דהא קיי"ל שלרד להעציר סחלודה וסחמפח מעל הכלי קודם הגעלה
 וכי וכיון שכן הרי הצדיל טעוח על הכלי משפק צין הכלי למי
 הגעלה ולא גרע מחלודה עייש וכיכ צטריח צים סלמה חלק צ'
 מחירח ק"י עיי סלמה ד' עייש:

ועיינ צחידוטי דרים לרצני ירושלים הקדמוים צמקום קפי חיים
 וחקד אוח קי טכ"י אחרה שאוחן הכלים של ישראל שחלצין
 אוחס העכרים צאור עס צדיל לריבין הגעלה אחר הליטון מפני
 שרדח האומרים לשפסק אוחס אחיכ צמים חנוין של איבור עייש:
 (מז) וריבון. עיי צטריח טעורר פליחאי חייב ק"י ליד ששחל
 צמטר ששפסק עליו מעט רועב של צבר ונחלגן צחוחו מקום
 סנספק צלצון קל אש עופר לאפוח ט פה לאטרל עס חלצ והציט
 דהצרי פסוט דלא מהי לא ענע"ל לפי לשון סשאלס סיהיט סרה
 לריעוה"ל סיהיט הליטון רק צמקום שנספק אלל אפילו היפ ליטון גדול
 עד סכליטם צחזון מיע כיון סהיט רק צמקום סכלי לא עיהי אלל
 שלרד לכחלה צכל סכלי ליטון היפ טילכו הנחלים עייפ כלו
 ולהסיק צכל סחטר עד סיהיט ריטיח נחזין מעט צכל מקום עייש:
 7 (מז) הלא הם כתובים בה"ט. עיי צאריח צקי ספ"א קצ"י ג'
 צמחיר וצריח שם סיק ז' ששח"ל דלהגעלה לרד סיהיט סיהיט
 רוחמין שסיקצי ולא כי כלל שלרד סיהיט סיהיט סיהיט סיהיט
 אונס צוויז לעיל ק"י ליד סיק ז' עציט צטס סיהיט סיד דלהגעלה

שאלות ותשובות

בית שלמה

חלק יורה דעה

מאת הגאון המפורסם

שר התורה עמוד היראה וזהוראה

כקש"ת מו"ה רבי שלמה דרימר זצוקלה"ה

אב"ד דק"ק סקאלא

מח"ס ישרש יעקב על מסכת יבמות

נדפס לראשונה בלמברג תרל"ז

וכעת נדפס מחדש בתוספות שונות

ע"י נכדו - הר"ר שלמה דרימר שיחי' - ניו יארק

נערך ונסדר בס"ד בתוספת "השלמות" ע"י

דוד אברהם מנדלבוים שיחי'

כרך ב'

עיה"ק ירושלים תשע"ג לפ"ק

בהיתר מרובה לא, ואפילו להוסיף על ההיתר ולבטל
לא אמרו אלא באיסורין שעיקרו מדבריהם בלבד.

→ אבל באיסורין שעיקרו מדאורייתא ונתערבו בהיתר שיש בו כדי לבטלו מדאורייתא אלא שאסרוהו חכמים עד שיהיה בו ששים או מאה כו' אם עבר והוסיף כו' במזיד אסור. ויש מי שאומר דאיסורין דרבנן שאין להם עיקר בדאורייתא כבישולי נכרים וגבינה של נכרים שאין להם עיקר בדאורייתא אלא משום גזירה בלבד, ותרומת חוץ לארץ וחלת חוץ לארץ מערבין אותן לכתחלה בידים כו'. ויש מי שאומר שאין מקילין כן לבטל לכתחלה אפילו באיסורין של דבריהם שאין להן עיקר בדאורייתא, ובתרומת חוץ לארץ בלבד הוא שהקילו יותר משאר איסורין, וכן כתב הרמב"ן ז"ל וכו' ע"ש באריכות.

→ והנה אף שבריש דבריו מה שכתב ומיהו באיסורין שעיקרן מדרבנן כגבינה של נכרים, אין הכוונה דוקא שאין להם עיקר בדאורייתא, דהא אפילו באיסורין של דבריהם שיש להן עיקר בדאורייתא גם כן מותר להוסיף עליהם אם כבר נתערבו בהיתר וכדמסיק בסוף דבריו, אלא כוונתו לחלק דבאיסור דאורייתא אף שכבר נתבטל מן התורה, מ"מ כיון שעדיין לא נתבטל מדרבנן אסור להוסיף. אמנם כשגוף האיסור מדרבנן, מותר להוסיף עליו. וכן הוא כוונת הטי"ד (סי' צט) במה שכתב וכתב הרשב"א אבל דבר שעיקר איסורו אינו אלא מדרבנן כגון גבינה של נכרים ושמנו של גיד, אין מערבין אותו בהיתר כדי לבטלו כו' נפל מעצמו בהיתר אע"פ שאין בהיתר כדי לבטלו מותר להוסיף כו' ע"ש. אף דשמנו של גיד יש לו עיקר בתורה וכמו שכתבנו למעלה בשם הרשב"א (בשער א) בשם הרמב"ן.

→ והב"י הניח זאת בקושיא על הטור, אבל באמת לא קשיא מידי, כי כוונת הרשב"א והטור בזה אינו שאלו איסורין אין להם עיקר בתורה, אבל כוונתם בזה הוא דעיקר האיסור הוא מדרבנן דבכהאי גונא סובר הרשב"א דמותר להוסיף עליו, לאפוקי אם גוף האיסור הוא מן התורה, רק שמן התורה כבר נתבטל, רק מדרבנן

עיקר בדאורייתא דינא הכי, אין צריך לדחוק הזה, משום הכי סתם ופסק בתורת הבית הקצר והטור בשמו (בסי' קכא), ובש"ע (סוף סי' קיג) דבכלי חרס הבלועים מבשולי עכו"ם מועיל הגעלה ג' פעמים.

→ והנה איסור גבינות עכו"ם אי מקרי יש לו עיקר בדאורייתא או לא, יש בזה מבוכה בדברי הרשב"א שכתב (בית ד שער א) אהא דמשמע (בסוף פרק הערלה) דבאיסורי דרבנן בריבויי סגי ולא בעינן ששים, והקשה הרמב"ן והא שמנו של גיד דרבנן, וכן סתם יינם ותרומת תאנים כולהו דרבנן ובעינן ששים, וכתב על זה ז"ל וכתב הרמב"ן ז"ל דהכא באיסורין של דבריהם שאין להם עיקר בדאורייתא כגון שאובה דרבנן, וכגון חלת חוץ לארץ ותרומת חוץ לארץ שאין להן עיקר בדאורייתא כלל, אבל שמנו של גיד דנאסר משום לתא דגיד, ואי נמי משום חלב דאורייתא לא. אי נמי סתם יינם משום ודאי יינם כו', ואי נמי תרומה בארץ שאסרוה משום תרומה דאורייתא בכל כהאי גונא בעינן שיעורא כשל תורה, אבל איסורין של דבריהם שאין להן עיקר בדאורייתא בטלין ברוב, וזהו שהקלו בתרומת חוץ לארץ לבטלה ברוב כו', והוא הדין לכלאי הכרם בחוץ לארץ וגבינה של נכרים, ואע"פ שחששו לתערובת איסור של תורה, אינה אלא גזירה, וכן בישולי נכרים בטלין ברוב.

→ והרשב"א כתב על זה ומיהו אפשר שלא הקילו אלא בתרומה וחלת חוץ לארץ ולא בשאר איסורין של דבריהם, וראוי לחוש ולהחמיר בהן להצריכן ששים, כשאר איסורין של דבריהם כו' ע"ש. ומבואר דבזה לא נחלק על הרמב"ן שכתב דבגבינת של עכו"ם מקרי אין לו עיקר בדאורייתא. ושם (בשער ג') לענין לבטל איסור לכתחלה כתב דבאיסורין דאורייתא אף שהוא מין במינו ונתערב חד בתרי דבטל מן התורה רק מדרבנן בעינן ששים, אפילו הכי אסור להוסיף עד ס' אף שכבר נתבטל מן התורה, ואחר כך כתב ומיהו באיסורין שעיקרן מדרבנן כגבינה של נכרים, אם נפלה לפחות מששים מרבה עליה לכתחלה ומבטלה וכו', אבל ליטול איסור דרבנן ולערב

דגבינה של עכו"ם יש לו עיקר בתורה כשומן הגיד, והוא סתירה למה שכתב למעלה (בש"א). גם סתירה לדבריו בתורת הבית הארוך בשני מקומות הנ"ל.

→ **וכבר** הרגיש הב"י (בסימן צט) בסתירת דברי הרשב"א אלו. ובפרישה וש"ך בספר הארוך האריכו בזה, ואם שבישוב תמיהת הב"י על הטור, יפה תירצו וכנ"ל. מ"מ בישוב דברי הרשב"א עצמו לא יישבו כלום למעין שם, ואף שהש"ך שם כתב ליישב דמה שכתב (בש"א) דגבינה של עכו"ם מקרי אין לו עיקר בתורה, כן כתב לדעת הרמב"ן, והוא דחה דבריו. אינה כלום למעין, שהרשב"א שם אינו חולק על הרמב"ן בזה, אלא שכתב שראוי להחמיר גם בכל האיסורין של דבריהם שאין להם עיקר בתורה להצריך ס' חוץ מתרומת וחלת חוץ לארץ. אבל בזה שכתב הרמב"ן בפשיטות דגבינות של עכו"ם הוי אין לו עיקר בתורה, אין שם רמז בדברי הרשב"א שחולק בזה על הרמב"ן, וכן מבואר יותר בתורת הבית הקצר עצמו (שם בש"א) שתפס הרשב"א עצמו בפשיטות דגבינה של עכו"ם הוי אין לו עיקר בתורה.

ועוד תימה על הש"ך שלא הרגיש בדברי הרשב"א בתורת הבית הארוך (ש"ג) ולא הביא רק ראשית דברי הרשב"א, אבל אחר כך כתב הרשב"א בפירוש בדברי היש מי שאומר בפשיטות דגבינות של עכו"ם ובישולי עכו"ם שניהם אין להם עיקר בתורה. הכלל דאין בדברי הש"ך מזור ליישב סתירת הרשב"א, ועכ"פ כיון דבשני המקומות בתורת הבית הארוך מבואר דגבינה של עכו"ם אין לו עיקר בתורה, ובתורת הבית הקצר מבואר גם כן (בשער א), רק (בשער ג) מבואר להיפך, סמי חדא מקמי תלת, ונקטינן לדברי הרשב"א דגבינות של עכו"ם אין לו עיקר בתורה כבישולי עכו"ם.

→ **והנה** בדברי האיסור והיתר אף שהפרי חדש (בדיני ספק ספיקא אות יד) תפס בדעת האיסור והיתר שהביא הש"ך (שם בדיני ספק ספיקא אות יז), דהאיסור והיתר סובר דגבינה של עכו"ם הוי עיקרו מן התורה, דבריו תמוהין דא"כ איך סבירא ליה להאיסור והיתר דגבינה

עדיין לא נתבטל, דבכהאי גונא אסור להוסיף, וכן כתבו הפרישה והש"ך (בספרו הארוך בסימן צט). והא דנקט הטור הני תרתי בחדא מחתא, היינו שומן הגיד וגבינה של עכו"ם אף דחלוקין הן, דשומן הגיד יש לו עיקר בדאורייתא וגבינה של עכו"ם אין לו עיקר בדאורייתא כמו שכתב הרשב"א (בש"א) בשם הרמב"ן. משום דהרשב"א מסיק דיש לחוש להאומרים דאף באין לו עיקר בדאורייתא אסור לערב לכתחלה, וא"כ שניהם שוין לענין הדין, דלהוסיף אף בשומן הגיד מותר, ולערב אף בגבינה של עכו"ם אסור, לפי מסקנתו.

← **אבל** עכ"פ המתבאר בתורת הבית הארוך הן בשער א הן בשער ג, איסור גבינה של עכו"ם, אין לו עיקר בדאורייתא, אבל בתורת הבית הקצר דבריו סותרין, דבשער א שם כתב וז"ל כל האיסורין של דבריהם הקלים שאין להן עיקר בתורה כחלת חוץ לארץ וכתבשילי עכו"ם וכגבינה של עכו"ם יש מגדולי המורים שאמרו שאין צריכים ס' אלא אפילו נתערבה גבינה של עכו"ם בתוך גבינה כשרה כו' אפילו חד בתרי בטל. ויש מחמירין גם באיסורין אלו להצריכן ס' כשאר איסורין של דבריהם, וכן ראוי להורות ככולן חוץ מחלת חוץ לארץ בלבד עכ"ל. הרי כתב בפשיטות דגבינה של עכו"ם אין לו עיקר בתורה, רק שהרשב"א חושש לדברי האומרים שכל איסורין של דבריהם אף אלו שאין להם עיקר בתורה צריך ס', רק כחלת חוץ לארץ די ברוב.

אמנם (בשער ג שם) כתב וז"ל איסור של דבריהם שיש לו עיקר בתורה כגבינות של עכו"ם שאסרו משום תערובת חלב טמא, וכשמנו של גיד שאסרו משום גיד, אין מערבין בתוך ההיתר בידיים כדי לבטלו. נפל מעצמו בהיתר אע"פ שאין בהיתר כדי לבטלו מותר להוסיף בהיתר כדי לבטלו. איסור של דבריהם שאין לו עיקר בתורה כתרומה וחלת חוץ לארץ כו' הקילו בהם לבטלו אפילו לכתחלה בידיים, והוא הדין שאר האיסורין שכיוצא באלו שאין להם עיקר בתורה. ויש מי שאמרו שאף באלו האיסורין שכיוצא בהם שאין להם עיקר בתורה לא, וראוי לחוש לדבריהם הלכה למעשה עכ"ל, והרי כתב בפשיטות

ג' פעמים ודיו, מפני שאין לאסור זה עיקר בדאורייתא, היינו דכהאי גונא מותר ממה נפשך בין להרשב"א בין להרא"ה, ואין לתפוס חומרא דמר וחומרא דמר, ועיין בש"ך (סי' נד סק"ט), מכל שכן במילתא דרבנן. אבל בגבינה של עכו"ם דלכולי עלמא אוסרת כלים בפליטתה, ועיין בש"ך (סימן קטו סקי"ד, וסקי"ז) (א). וא"כ י"ל דבכלי חרס הבלועים מגבינה של עכו"ם אף אם נחליט דגבינה של עכו"ם אין לו עיקר מן התורה, אעפ"כ אין להם היתר בהגעלה ג' פעמים כדעת הרא"ה, מ"מ כיון שהוא רק איסור דרבנן והם גם כן אינן בני יומן, והוא הפסד מרובה, נראה לענ"ד ברור להתיר הכלי חרס שבנידון דידן על ידי הגעלה ג' פעמים.

→ **ומ"מ** כל זה הוא דוקא באם שהגבינה אינה מלוחה, או באופן שידוע שאין חשש שמא גוררו העכו"ם בסכין שלהם, וגם ברור שלא דכו המלח בכלי איסור. אבל אם היא מלוחה, ויש חשש שגוררו המלח בסכין שלהם וכדומה, א"כ יש בגבינה הזאת חשש איסור תורה, דאף שמשתמא יש ס' נגד המלח כמו שכתב הב"י (סי' קה), מ"מ בכל מקום שנגע המלח בהגבינה נאסרה כרי קליפה, ואין לומר דאינו יוצא הבלוע מהמלח לתוך הגבינה, משום דאין בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב. דזה אינו, חדא דהפרי מגדים (סי' תנא סקל"א) כתב דבנדוך או נפרר כקמח לא שייך בלע, מכל שכן במלח שנמס לגמרי. ואף שהפרי מגדים עצמו (א"א סימן תמז) כתב להיפך, וכן כתב המקור חיים (שם סקי"א), ועיין בספר חות דעת (סימן קה סקי"ג), אי אפשר לסמוך על זה נגד דעת הפרי מגדים, (סימן תנא סקל"א, ובסקל"ה הנ"ל).

→ **ועוד** דדוקא בחמץ שהוא ודאי כתוש י"ל כן, אבל בנידון דידן כיון דקיי"ל דסכין אף אם הוא אינו

של עכו"ם בטלה ברוב בבישול כמו כתב הש"ך בשמו (סי' קטו סקי"ז), והא שמנו של גיד מוכח בש"ס דצריך ס', אף דשמנו של גיד הוא רק איסור קל רק ממנהג קדושים. אלא ודאי דהחילוק הוא כמו שכתב הרמב"ן דשומן הגיד מקרי יש לו עיקר מן התורה, משא"כ גבינה של עכו"ם, ואף להפוסקים והרמ"א בכללם דמחלקי בין בישולי עכו"ם דבטל ברוב, משא"כ בגבינות עכו"ם כמו שכתב הש"ך. שם הוא כמו שכתב הש"ך דגבינה יש בה חשש עירוב חלב טמא או העמדת בעור קיבת נבילה שהוא איסור תורה, אבל אעפ"כ מקרי אין לו עיקר מן התורה כמו שכתב הרשב"א בתורת הבית הארוך בשם הרמב"ן.

← **ומ"מ** גם הפרי חדש (סי' צט סקי"ז, ובדני ספק ספיקא סוף אות יד) החליט דגבינה של עכו"ם מקרי אין לו עיקר מן התורה, וכיון שכן שוב דומה בזה לבישולי עכו"ם ויש להתיר הכלי חרס בנידון דידן על ידי הגעלה ג' פעמים. אלא שקצת לבי מהסס, מדלא כתב בש"ע דין זה רק (סוף סי' קיג) לענין בישולי עכו"ם, על כן היה אפשר לומר בדעת הש"ע, דהא באמת הרא"ה בספר בדיק הבית (שם בש"ד) חולק על הרשב"א וסבירא ליה דאף בכלי חרס שבלועים מאיסור דרבנן שאין לו עיקר בתורה לא מהני הגעלה ג' פעמים, ומשום הכי לא כתב כן בש"ע רק (בסוף סי' קיג) לענין בישולי עכו"ם, דדעת הרא"ה בבדיק הבית (בית ג שער ז) שהוא דעת י"א שבש"ע (סוף סי' קיג) שהכלים אינם צריכים הכשר כלל משום שאין לגזור משום חתנות בפליטת כלים בעלמא, רק שרשב"א בתורת הבית (שם), ובמשמרת הבית שהוא דיעה הראשונה שבש"ע (שם), דצריכים הכשר.

על כן שפיר כתב הש"ע ואף לדברי המצריכים הכשר, היינו הרשב"א (הנ"ל), אם הוא כלי חרס מגעילו

הגהות מבן המחבר

(א) בספר זכור לאברהם (ח"א יו"ד אות כ ס"ק קיט) הביא בשם שו"ת מהר"י מברוינא (סימן עה) דהקדרה שנתבשלה חלב של גוי מותר בדיעבד. ושם (ח"ב יו"ד אות כ דר"ט"ז ע"א) כתב גם כן בשם אחרונים לצדד להקל בזה בהפסד מרובה, והבאתי זאת לסניף להקל כפי דעת אאמור"ר הגאון זללה"ה, עכ"פ בהגעלת ג' פעמים.

על פיו, ושמע מינה הרוב תשמישן בשמן, ודברי החוות דעת הנ"ל תמוהים. וכן משמע מדברי הפרי מגדים (יו"ד סימן סט במ"ז סק"א) עש"ה, ועל כרחך שהוא משום אחד מבשני טעמים הנ"ל וקצתי. עכ"פ אם יש חשש מלח של איסור אין מקום להתיר, אמנם אם אין חשש מחמת המלח כנ"ל, כבר גליתי דעתי להתיר גם הכלי חרס על ידי הגעלה ג' פעמים. אמנם כיון שהוא קצת דבר חדש, וגם הוא בגליל השייך להרבנות של הרב הגאון הוא מחותני דק"ק סיגעט, אין רצוני להתיר למעשה עד שיראו תשובתי זאת להרב הגאון הנ"ל, ויסכים עמדי להתיר כנ"ל, ויצאו דברינו בהיתר.

בן יומו אוסר אם חתך בו דבר חריף, משום דחורפא מחליא לשבת, ובודאי נבלע בו איסור שמן באיזה פעם, ובלוע שמן יוצא בלא רוטב. ואף שהחוות דעת (סוף סי' צו) לא חייש לזה משום דתלינן, והולכין בכלי אחר רוב תשמישו, ורוב תשמישו אינו בשמן. ליתא לענ"ד, הדא דהא אנן קיי"ל (או"ח סימן תנא) דאין הולכין אחר רוב תשמישו. וגם לדעת המחבר (ש"ע שם סי' טו) שהולכין אחר רוב תשמישן, הא באמת נתקשה בזה בתשובת מ"ע הובא שם במקור חיים (סי' תנא סק"ה), ותירוצו לא שייך בנידון דידן, שהוא דבר חריף ולא מהני אינו בן יומו. ועוד דאדרכא כתבו הפוסקים דסתם סכין שמנונית קרוש

תשובה קפז

בדין שנשלח ממקום א' הרבה חביות עם גבינה כשירה ע"י הרכבת בלא חותם אם יש לחוש לחליפין ואם נאמר בזה דאומן לא מרעא אומנתי.

(שם סק"א). זהו דוקא בסתימת סיד או טיט דמיירי שם המחבר בש"ע, ועיין בט"ז (סימן קל סק"ז), אבל סתימת מגופה של עץ לא הוי כחותם כלל לכולי עלמא כמו שכתב הר"ן (פרק בתרא דע"ז) במתני' דלבשת, וכן כתב הרא"ש (שם סי' יד) בשם הרמב"ן (א).

ועל דבר שאלתו השניה, איך שנשלח להם ממדינת מאלדאוויא הרבה חביות עם גבינות כשרות על ידי הבאהן בלא חותם, והוא הפסד עצום אם לא יהיו רשאים למכור לישראל, וכתב ר"מ שהחביות הם מגופים, רובם מגופים היטב, ומעט שנתקלקלו מרוב הדרך.

אמנם נראה שר"מ לא דק בלשונו, כי אין מגופה בחביות אלו כלל, רק הן סתומות מכל הצדדים, רק בלשון העולם נקראין שהם מגופות. וא"כ הוא ברור

והנה אם לשון ר"מ מדוקדק אין המגופה מועיל כלום, אף לדעת הסוברים דסתימת מגופה הוי כחותם אחד, ועיין בהגהת רמ"א (סימן קכט סוף ס"א), ובש"כ

הגהות מבן המחבר

(א) וכן כתב הצמח צדק בתשובה (סימן לג) שכן הסכמת כל הפוסקים. אבל בתשובת עבודת הגרשוני (סי' צח) צידד טובא להקל באם

השלמות

ואי משום הא לאו פירכא היא, דנראה דגם שם לכתחילה מחמירין ובדיעבד סגי הגעלה כפי רוב תשמישו כמ"ש בש"ע הרב סימן תנא סעיף כז וסעיף לג, אבל מדברי הש"ך כאן מוכח דסתם סכין חלב אנו חושבין אותו לבלוע שמן משום חמאה זה להדיא דלא כחוות דעת הנ"ל יעו"ש ודוק, ומכל מקום לפי שאר תירוצים של הש"ך אין דבר זה מוכרח ותמהני על שו"ת בית שלמה הנ"ל שלא העיר מהש"ך ע"כ.

(ב) ראה לעיל סי' קס שהעיר רבינו זצ"ל כן בדברי החו"ד ע"ש. וע"ע במנחת פיתים להגאון ר"מ אריק זצ"ל (יו"ד סי' צד סעיף ז) שהביא קושי' זו וכתב:

ועי' שו"ת בית שלמה חלק יו"ד סימן קס [וסוף סימן קפז] שהשיג על החוות דעת משום דאנן קיי"ל באו"ח סימן תנא סעיף ו דלא אזלינן בחר רוב תשמישו יעו"ש.